Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 166 (416) ◆ Середа, 2 вересня 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

ЗУСТРІЧІ НА ВАЛЮТНОМУ РІВНІ

Учора Президент України Леонід Кравчук мав дві офіційні зустрічі з представниками Міжнародного валютного фонду та Світового банку. Президент запевнив повноважних представників МВФ панів Олдінг-Смі та Хоула і виконавчого директора Світового банку пані Евелін Херфкенс, що Україна і надалі послідовно здійснюватиме політику економічних реформ. Координаційну роботу з цими світовими фінансовими організаціями, в які Україна ввійде вже сьогодні-завтра, покладено на першого віце-прем'єра Валентина Симоненка.

ЗАЯВА ПРЕС-ЦЕНТРУ МЗС УКРАЇНИ

Останніми днями деякі засоби масової інформації та окремі громадські діячі поширюють спекулятивні чутки про те, що МЗС України нібито підготувало проект Договору з Росією, який не відповідає інтересам України, і надіслало його на узгодження іншим міністерствам і відомствам.

Прес-центр заявляє, що ці чутки не відповідають дійсності, оскільки МЗС України свого проекту Договору з Росією нікому не надсилало.

Отже, мова може йти лише про проект Договору, який підготувало МЗС Російської Федерації і насправді передало Міністерству закордонних справ України. Саме цей проект МЗС відповідно до існуючої практики надіслало іншим міністерствам і відомствам нашої держави для вивчення і підготовки позиції України.

Що стосується українського проекту Договору з Росією, то його тепер розробляють, виходячи з національних інтересів України.

(Думки з цього приводу читайте на 2-й стор.).

ДОСЯГНЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ

На черговому брифінгу в МЗС України, який відбувся вчора, журналісти одержали багато різнопланової інформації. Так було повідомлено, що представники держав СНД підготували і парафували дві багатосторонні угоди — про безвізове пересування і взаємне визнання віз, виданих громадянам зарубіжних країн — не членів СНД. Їх підписання, яке може відбутися незабаром, зокрема, створить договірну основу для вільного пересування громадян країн співдружності по всій території СНД.

Тривають міждержавні консультації щодо участі України в Договорі про скорочення стратегічних наступальних озброєнь.

Помітний прогрес відчувається на україно-російських переговорах щодо взаємовигідного використання наземних об'єктів спостереження за космосом, які знаходяться на українській території.

Сьогодні в Україні одночасно перебувають чотири іноземні інспекції в рамках виконання Договору про звичайні збройні сили в Європі.

На останньому засіданні україно-російської комісії з питань поділу закордонної власності колишнього СРСР були розглянуті варіанти по 35 країнах. Йдеться про передачу Україні приміщень для нормальної роботи її дипломатичних і консульських представництв за кордоном. По 15 країнах (це Болгарія, Єгипет, Індія, Індонезія, Мексика, Монголія, Німеччина, Польща, Румунія, США, Угорщина, Фінляндія, Франція, Чехо-Словаччина, Швеція) досягнуто попередньої домовленості. Незабаром туди виїдуть спільні комісії для підготовки актів передачі. Щодо решти країн переговори триватимуть.

Олексій ЄВСІКОВ.

РОСІЙСЬКИЙ УРАН НА АМЕРИКАНСЬКІ АЕС

США купуватимуть у Росії збагачений уран, заявив американський Президент Буш. Згідно з досягнутою міждержавною угодою, уран з ліквідованих на території Російської Федерації ядерних озброєнь перероблятиметься на паливо для цивільних атомних реакторів США. Укласти офіційний контракт планується протягом року.

ОПОЗИЦІЯ ВИМАГАЄ СВОГО

Президент Таджикистану Набієв перебуває на території російського військового гарнізону, дислокованого в Душанбе. Це стало наслідком тривалого пікетування опозицією президентського палацу. Учасники акції вимагали відставки Президента, пообіцявши надати йому можливість виїхати за межі республіки.

У МІНІСТЕРСТВІ ОБОРОНИ

Відбулося чергове засідання військової колегії Міністерства оборони України. Розглянуто питання реформування Збройних Сил.

Відповідно до концепції оборони і Збройних Сил, затвердженої Верховною Радою України і рішенням Ради оборони України, колегія розглянула і затвердила план створення на базі Одеського та Прикарпатського військових округів відповідно Південного і Західного оперативних командувань, а також реформування їх з'єднань і частин.

Затверджено план створення виду Збройних Сил — Військ повітряної оборони шляхом поетапного об'єднання і реформування Військово-Повітряних Сил та Військ протиповітряної оборони.

У розгляді питань брали участь командуючі видами Збройних Сил, військами військових округів, повітряними арміями, командири з'єднань ППО.

МІЖНАРОДНИЙ ДІАЛОГ

В м. Альпбаху (Федеральна земля Тіроль) відбувся міжнародний діалог-конгрес, присвячений Україні. Його організували Асоціація австрійських коледжів при підтримці Міністерства закордонних справ та Федеральної торговельно-промислової палати Австрії.

Учасники конгресу з великим інтересом сприйняли виступи на пленарних засіданнях членів Президії Верховної Ради України Олександра Ємця про демократичні перетворення в Україні, Дмитра Павличка — про зовнішньополітичну діяльність молодої української держави, Василя Євтухова та народного депутата Івана Зайця — про стан і перспективи розвитку економіки України, а також виступ народного депутата Любомира Пирога про проблеми демографії, екології та охорони здоров'я в Україні. Народний депутат В'ячеслав Чорновіл розповів про роль опозиції в сучасному політичному житті республіки. В роботі комісій з політичних, економічних, наукових та питань культури взяли участь і виступили народні депутати України Ігор Гринів, Олександр Дунтау, Микола Баландюк, Олександр Воробйов, Євген Мармазов.

КАБІНЕТ міністрів постановив прийняти пропозицію Міністерства освіти про створення Українського інституту підвищення кваліфікації управлінських кадрів освіти на базі Центрального інституту удосконалення вчителів.

Новий заклад здійснюватиме перепідготовку директорів шкіл, професійно-технічних училищ, керівників вузів. Усі інші працівники системи освіти будуть підвищувати кваліфікацію в обласних інститутах удосконалення вчителів та інших установах.

Шляхом конверсії

Донедавна Кіровоградська швейна фабрика в засобах масової інформації згадувалась як підприємство, що спеціалізується на пошитті жіночого верхнього одягу. Основна ж діяльність підприємства була таємницею за сімома печатками, адже три чверті трудового колективу працювало на «оборонку» — підприємство було головним виробником костюмів та плащів, які використовують для хімзахисту військові та служби цивільної оборони.

З розвалом СРСР з'явилася проблема із замовленнями на продукцію. Єдиним виходом із становища, що склалося, стала конверсія. На фабриці зуміли обійтися без звільнень: 70 чоловік з працюючих на «оборонку» пішло на пенсію, а решту 500 після короткострокових курсів перевели на виробництво продукції масового попиту. Перші мирні вироби було зроблено в новому цеху м'якої іграшки. А потім з нових поширних конвейєрів почали сходити куртки, чоловічі брюки, ансамблі жіночого одягу — разом 15 найменувань.

Фото Ігоря ДЕМЧУКА.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про покладення на Надзвичайного і Повноважного Посла України в Королівстві Бельгія представництва України в Королівстві Нідерланди і у Великому Герцогстві Люксембург, а також у Європейських Співтовариствах і в Раді Співробітництва НАТО

Покласти на Надзвичайного і Повноважного Посла України в Королівстві Бельгія ВАСИЛЕНКА Володимира Андрійовича представництво України в Королівстві Нідерланди і у Великому Герцогстві Люксембург, а також у Європейських Співтовариствах і в Раді Співробітництва НАТО.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ 31 серпня 1992 року.

Суб'єктивна думка спецкора

З ІМПЕРІЄЮ ГРАЙСЯ, ТА НЕ ЗАГРАВАЙСЯ

Згодьтеся, певно ж, подія сталася справді неординарна, коли самого Договору широкий загал і в очі не бачив, він ще ніким не підписаний, а МЗС його вже спростовує і опозиція оголосила документ «планом новітнього закабалення України і перетворення її на російський протекторат». Пішли й відповідні заяви від різних політичних партій і об'єднань.

Щоб зайве не інтригувати читачів, скажу, що йдеться про новий українсько-російський Договір, принципи якого обговорили Л. Кравчук і Б. Єльцин у Дагомисі і під Ялтою і котрий має прийти на зміну двосторонньому Договорові від 19 листопада 1990 року.

Росія свій варіант уже підготувала. Документ, що складається з преамбули і 31-ї статті, які грунтовно охоплюють усі сторони двосторонніх відносин. Але як?! Окрім статей, що передбачають всебічне задоволення і реалізацію прав, свобод і обов'язків нацменшостей в обох країнах, та положень про співробітництво в культурі, мистецтві, ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, решта в запропонованому Росією документі — чистий негатив з огляду на інтереси України. Її МЗС справді було що спростовувати. Чого варті тільки положення про «спільну оборонну політику» й «узгодження військових доктрин», про «єдиний регіональний військово-стратегічний простір» і «спільний підхід до формування й утримання достатніх для оборони ЗС, що перебувають у підпорядкуванні національних командувань і в складі ОЗС Співдружності». «Вершиною» російських дипломатів у цьому Договорі є пропозиція надати РФ право... «використання її Збройними Силами об'єктів і територій в Україні», а також визначити статус ЗС Росії в Україні. Їй-бо, так і хочеться запитати панів А. Козирєва та П. Грачова, як вони поставилися б до пропозиції визначити статус українських військ десь у Підмосков'ї?

Але не це головне. Воно в тому, що й в економіці російський варіант Договору передбачає «формування єдиної митної політики та спільного економічного простору», «дотримання принципу свободи транзиту», за який не можна буде вимагати оплати валютою будь-якої третьої країни. Одне слово, забудь, Україно, і про рівноправність, і про нейтральний та позаблоковий статус, і про самостійний економічний та політичний розвиток, бо Договір запропоновано, по-перше, нерівноправний, по-друге, військово-політичний, як його красиво не назви.

І хочеш-не хочеш, а замислишся багато над чим. По-перше, що легше горбатого виправити, аніж змусити метрополію відмовитися від колоніальних поглядів на незалежність колишніх колоній. А отже, й під час переговорів з таким «партнером» треба демонструвати граничну твердість у відстоюванні своїх інтересів, бо поступишся пальцем — відшматують по лікоть.

По-друге, стає цікаво, ну на що розраховувала Москва, посилаючи до Києва такий документ? На те, що на фоні поліпшення відносин щось та й «проскочить»? На недосвідченість українських дипломатів? На наявність «п'ятої колони» на Дніпрі, яка «протягне» своє? Відповіді на ці запитання справді можуть дати тільки український варіант Договору та позиція Л. Кравчука під час переговорів і парламентаріїв України під час ратифікації.

Є в цій проблемі ще один, на мій погляд, істотний аспект. Як робочий документ став здобутком широкого загалу? Я далекий від того, щоб звинувачувати нашу опозицію в «набиранні політичних очків та розпалюванні надмірних пристрастей» — вона для того й існує за демократії, щоб влада не дрімала. Як простого громадянина, якому потрібен спокій, не влаштовує мене й думка про те, що «інформаційний протяг» з Договором потрібен для того, щоб відповідно підготувати громадську думку і нею «козиряти» під час узгодження тексту з Росією: мовляв, не поступитеся — не ратифікуємо. На мій погляд, час сьогодні не такий — кожний інформаційний прокол може стати приводом для великого скандалу в суспільстві. Кому він потрібний? Тож, певно, й не треба нікому ніколи і ні в чому провокувати. Час, повторюю, не такий. Вибухонебезпечний.

Володимир СКАЧКО.

Влада Рад і влада Президента

КРУТИЙ ДЕБЮТ

Не дуже секретна статистика свідчить: один відсоток безробіття викликає зростання злочинності на чотири відсотки. Словом, на руїнах економіки найперше проростають криміногенні явища.

Теза не нова, але дуже актуальна для Луганщини, оскільки тут пройшла практичну апробацію в повному обсязі. Дві наради на стику цих проблем, поспіль проведені гарячої жнивної пори представником Президента в області з правоохоронцями і підприємцями, говорять про те саме: допекло. Публічне самокатування влади, нездатної ні створити людям людських умов, ні захистити їх від злочинності, луганський керівник держадміністрації Едуард Хананов самокритично попросив вважати офіційним підсумком перших місяців існування нової адміністрації. Точніше, тих її структур, що так швидко виявили власну неспроможність.

Далі, по ходу розмови, неготовність обох аудиторій подати пропозиції для вироблення конкретної програми, змусили перших осіб адміністрації вдатися до значно міцніших епітетів. За даними служби безпеки, означена некомпетентність наших далеко не кришталево чистих органів влади, судів, міліції, прокуратури, фінансів є зручною підмогою для маскування корупції, зрощення їх із злочинним світом через так звані ділові стосунки.

Конфіденційна інформація, щоправда, широко не розголошувалася, але окремі дані для роздумів присутні одержали. Зокрема, прозвучала цифра 200 мільйонів карбованців: такі кредити останнім часом отримали у комерційних банках сумнівні «фірми». Частину з них трансформували в готівку, решта — перекачали за межі України. Коли ж доходить до того, щоб профінансувати обласний бюджет, соціальну сферу чи закупити продукти харчування—грошей нема. Найобережніші припущення дозволили начальникові УВС обласної адміністрації генералові Едуарду Дідоренку з усією відповідальністю ствердити: як мінімум половина цих коштів іде на злочинність.

Контролювати ситуацію, зробив висновок на обох нарадах Е. Хананов, зможуть тільки нові люди. Минулася кадрова обережність, коли адміністрація зробила ставку на перевірених «апаратників». А якщо у районних представників не стане духу розпрощатися із скомпрометованими працівниками, то він пообіцяв взяти на себе і цю «роботу».

Рішучі наміри у представника Президента й щодо людей бізнесових. Позаяк у вправних руках тіньовиків і нечистих помислах солідного прошарку керівних панів опікувана державою підприємливість слугує лише їхньому добробуту і ніяк не сприяє розв'язанню занедбаних економічних, соціальних, екологічних та інших проблем регіону, то, очевидно, заплачуть і луганські багатії. В усякому разі їхні пояснення, що, мовляв, змушені займатися посередництвом і комерцією замість виробництва лише задля збиття первісного капіталу, до уваги вже не беруть. Удосконалюється правова база, спрямована на формування ринку, переглядаються податкові норми—отже, можна «крутитися» і чесно, і з користю не лише для себе.

До речі, останнє застереження стосується не лише місцевих. Слідом за колегами з Києва, Донецька, Харківщини голова луганської адміністрації підписав категоричне розпорядження, що регламентує комерційну активність охочих з інших країн СНД, насамперед, південних, які перетворили українські готелі й ринки на прохідні двори і особливо небезпечні криміногенні точки.

Круто взяв представник: хто бідкався, хто погоджувався потім у кулуарах. Утім, інших пропозицій навіть у неофіційній частині не надходило.

Сергій СКИБА,
власний кореспондент «Голосу України».
Луганськ.

НАГОЛОС НА ДЕРЖСЕКТОР

НОТАТКИ З ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЇ ПЕРШОГО ВІЦЕ-ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ

Не помилюсь, коли скажу, що перша прес-конференція Валентина Симоненка не вдалася. У таких випадках в народі кажуть: перша чарка кілком. Можливо, журналістська братія сподівалася почути від нового першого віце-прем'єра набагато більше, ніж вийшло насправді, а можливо, одеський гумор не сприймався за тридцятиградусної київської спеки. Але факт залишається фактом: В. Симоненко мав вигляд швидше політика, аніж чорнороба (як на мене, його функції все-таки тягнути воза), політика, якщо вкладати у зміст цього слова вміння красиво й багато говорити коло та навколо, так нічого й не сказавши по суті.

І все ж таки тезово спробую донести до читачів головне, що можна було винести з прес-конференції.

В. Симоненко констатував, що в Україні немає чітких орієнтирів перебудови економіки. Тож час розмов закінчився, настав час чітких дій. Упор — на державний сектор. Ніяких шокових змін, тільки еволюційний поступовий перехід до ринкової економіки. Програми свого попередника В. Ланового Валентин Костянтинович у стінах Кабінету міністрів не знайшов. І взагалі та програма — все одно, що скрипта економічних постулатів, взятих із підручника. Цікаво, що скаже про програму В. Симоненка його наступник?

Нову програму економічних реформ «буде відпрацьовано» до 15 вересня. Авторів Валентин Костянтинович не назвав, хоча знав. Можливо, ще не настав час.

Зате новий Перший віце-прем'єр-міністр чітко стоїть на позиціях оновлення Кабінету міністрів на 70 відсотків. Там мають працювати люди, які хочуть, знають, уміють і встигають робити діло.

В. Симоненко повідомив, що у вересні ми з вами, шановні читачі, розбагатіємо на 30 тисяч купонів — такий номінал приватизаційного сертифіката, який видаватимуть жителям України. Водночас Валентин Костянтинович не спростував чуток про наступне підвищення цін у вересні. Засмучує й ще одна цифра, яку В. Симоненко повідомив аудиторії: у липні рівень інфляції досяг 24—25 відсотків. Відтак, чого вартий той сертифікат на 30 тисяч приватизаційних купонів?

Леонід БРОВЧЕНКО.

ЧОРНОМОРСЬКИЙ ФЛОТ: НЕ ВСЕ УЗГОДИЛИ

28 серпня наказом міністра оборони України Костянтина Морозова було знято з посади начальника Чорноморського вищого військово-морського училища імені Нахімова контр-адмірала Володимира Денисенкова і призначено на цю посаду капітана I рангу Валентина Савченка. Командуючий Чорноморським флотом адмірал Ігор Касатонов розпорядився не виконувати наказ. А 29 серпня міністр оборони Росії Павло Грачов своїм наказом скасував наказ міністра оборони України.

У ніч з 30 на 31 серпня до училища було підтягнено загін морської піхоти під командуванням начальника берегової охорони генерал-майора Володимира Романенка. Зранку по місту курсували патрульні машини. Патрулі хапали морських офіцерів, не розбираючи, хто з них де проходить службу, і, нічого їм не пояснюючи, везли до училища на офіцерські збори. Але там від імені Президента Росії виступив народний депутат Російської Федерації Сергій Шахрай і заявив, що училище не входить до складу Чорноморського флоту, що для прийняття додаткових рішень по неузгоджених у Мухалатці питаннях потрібна нова зустріч президентів, але, поскільки є наказ міністра оборони України, то його треба виконувати. Питання про наказ міністра оборони Росії Сергій Шахрай дипломатично обійшов.

Олександр ПІЛАТ.

Від редакції. Ми звернулися до виконуючого обов'язки начальника прес-групи Міністерства оборони України майора Бураховського з проханням прокоментувати ці факти. Пославшись на те, що він зайнятий, майор Бураховський коментувати події відмовився.

Мустафа ДЖЕМІЛЄВ: «МИ — ЗА ЗАКОННІ МЕТОДИ БОРОТЬБИ»

Точка зору

ІЗ ДОСЬЄ «ГУ» **Мустафа Джемілєв народився в 1943 році в Криму і шестимісячною дитиною був депортований до Узбекистану «за зраду Батьківщини». В національно-визвольному русі свого народу з 1961 року. За антирадянщину його було виключено з четвертого курсу Ташкентського інституту інженерів іригації і механізації сільського господарства. Тоді ж одержав перший термін ув'язнення — півтора року за відмову служити в армії та слова, що в нього нема батьківщини і ворогів за межами СРСР. Загальний термін ув'язнення — понад 15 років. Сподвижник генерала Петра Григоренка та Андрія Сахарова, на прохання якого М. Джемілєва звільнили в 1986 році. У списку академіка, який той подав М. Горбачову з проханням звільнити друзів, М. Джемілєв був другим.**

У 1989 році створив Організацію кримськотатарського національного руху (ОКНР), у червні 1991 був обраний головою кримськотатарського меджлісу. Живе у Бахчисараї. Вільно володіє кількома іноземними мовами. Користується безперечним авторитетом як визнаний лідер свого народу.

— Судячи з останніх мітингів кримських татар і вимог на них, вас найбільше хвилює проблема повернення народу й облаштування його на новому місці. Чи так це?

— Ні, звичайно. Розв'язання наших економічних проблем тісно пов'язане з політичними рішеннями місцевої адміністрації. Це та сама номенклатура, яка раніше чинила перешкоди нашому поверненню, а нині вона перешкоджає розв'язанню наших проблем уже в Криму з допомогою підібраних на свій смак і подобу елементів із числа кримських татар. Зокрема, через створений при кримському уряді Комітет зі справ депортованих народів.

— Тобто ви вважаєте, що ваші економічні проблеми не вирішуються тому, що гальмуються політичними рішеннями?

— Звісно, так. Ті кошти, які сьогодні виділяє нам Україна, потрапляють до рук кримської адміністрації, яка не дуже хоче, щоб кримськотатарський народ повернувся на Батьківщину. Ми маємо дуже багато доказів цього.

— Можна їх навести?

— Наприклад, постановою ВР України за 12 лютого 1991 року про відновлення Кримської автономії було передбачено доукомплектування кримського парламенту представниками депортованих народів. Нам запропонували квоту — сім чоловік, але ми, природно, відмовилися, бо знаємо, що серед близько двохсот кримських депутатів ці семеро все одно нічого не вирішували б. Їх просто використовували б із пропагандистською метою. Влада все одно шукала і таки знайшла одного кооператора з кримських татар, заснувала кримськотатарське національно-культурне товариство і від нього висунула депутата. Йому ж виділили 23 мільйони карбованців з українських грошей, призначених всім кримським татарам.

Величезні суми з цих грошей пускаються на будівництво якихось доріг. Звичайно, дороги потрібні й кримським татарам, але ж їх будують у тих місцях, де кримські татари не живуть і не селяться після повернення. Мільйонні суми відпускаються й на будівництво шкіл, де не вчаться наші діти, або там є усього дві-три кримськотатарські сім'ї. І це в той час, коли в багатьох, хто повернувся, немає даху над головою. Одне слово, кошти йдуть на те, щоб латати економічні дірки, створені ще раніше тією ж владою. Триває елементарне розбазарювання коштів депортованих народів.

— Розмовляючи з лідерами РРК, я дізнався, що цей рух збирається їхати до Узбекистану, в інші місця розселення виселених кримських татар і пропонувати їм писати заяви про кримське громадянство, щоб, мовляв, після повернення в Крим вони могли претендувати на частку кримського майна, коли почнеться приватизація. А до вас РРК звертався з такими пропозиціями?

— Це звичайний пропагандистський трюк. До нас в меджліс ніхто не звертався і в пресі ми таких заяв не читали. Крім того, громадяни Криму — це ж, певно, одночасно й громадяни України. Але ми розуміємо, для чого ця балаканина: РРК проводить кампанію за громадянство Криму, і вся їхня діяльність аж ніяк не спрямована на повернення кримських татар і відновлення їхніх прав.

— А ви, як і колись, виступаєте за те, щоб Крим залишався у складі України?

— Ми вимагаємо відновлення нашої національно-територіальної державності на території всього Криму в межах Української держави.

— Ви, певно, знаєте, що на вашу адресу лунають звинувачення з боку кримських і проукраїнських організацій і РРК: мовляв, це тільки політичний трюк — оте прагнення кримських татар залишити Крим у складі України, а насправді, коли відновиться кримськотатарська державність, вони почнуть витісняти з Криму і росіян, і українців. Мені навіть наводили слова, які нібито належать вашому заступникові Рефату Чубарову, що прийде татарський Валі і прожене і українського і російського Ванька. Ваше ставлення до цього?

— Це абсурд чистої води, який не має під собою жодного підгрунтя. Протягом усієї нашої історії, навіть за часів існування Кримського ханства, з Криму нікого не виселяли за національною ознакою. Першим було виселення з Криму саме християн після приєднання Криму до Росії. Катерина II розпорядилася виселити близько 30 тисяч болгар, греків, вірмен, щоб підірвати економіку Кримського ханства.

Говорити таке про кримських татар не варто, зважаючи хоча б на ту обставину, що коли до Криму повернуться всі кримські татари колишнього СРСР, вони становитимуть на півострові близько 18—20 відсотків населення. Крім того, рух кримських татар перед усім світом зарекомендував себе як національно-демократичний, що ніколи не сповідував насильницьких, незаконних методів боротьби.

— Але лідери Національного руху кримських татар (НРКТ), ваші опоненти, заявляють, що ви є екстремістом?..

— Це треба дивитися на те, що вони вкладають у це слово.

— Сьогодні Президент Кравчук говорить про особливе ставлення до меджлісу, про двопалатний, з палатою національностей, кримський парламент. Це ж ваші ідеї?

— Так. Вони відбиті в проекті Конституції Криму, який підготував кримськотатарський меджліс. Ми вітаємо і схвалюємо таку позицію Кравчука, але знову ж таки постає питання: як розглядати ту палату національностей? Якщо в ній будуть представлені всі національності Криму згідно з пропорційним складом, то ми знову зайдемо в безвихідь. Адже в Криму понад 100 національностей, і їх не можна позбавляти представництва навіть коли їх усього кілька чоловік. Ми виходимо з того, що до однієї палати обирають за територіальними округами, а друга є палатою корінних народів Криму: кримських татар, караїмів, кримчаків. Бо тільки в них нема більше ніде землі, яку вони можуть з повним правом назвати батьківщиною.

— Меджліс співпрацює з якимись міжнародними організаціями?

— Ми посилали свого представника до Німеччини на конференцію Конфедерації європейських народів і нещодавно одержали повідомлення, що наш меджліс як найвищий представницький орган кримськотатарського народу, поки що єдиний з мусульманських народів, прийнято до цієї Конфедерації. Крім того, ми маємо широкі і тісні зв'язки з багатьма світовими правозахисними організаціями.

— Ви не боїтеся відродження ісламського фундаменталізму серед кримських татар?

— Ні. В традиціях нашого народу ніколи не був сильним ісламський фундаменталізм. Ми суніти, а ця течія ісламу не страждає ортодоксальністю. Звичайно, ми відроджуватимемо свою релігію, але виходитимемо з того, що релігійні справи треба відділяти від мирських.

— Багатьох в Україні непокоїть те, що кримські татари можуть оголосити себе народом, який бореться за національне визволення, і почнуть щось на зразок газавату. Це може бути?

— Про газават мова не йде. Але коли й надалі ігноруватимуться наші права, то ми відповідно до міжнародних правових норм справді можемо проголосити себе народом, який бореться за своє національне визволення. Ми можемо здобути такий статус, але це не означає, що перейдемо до насильницьких методів боротьби. Цей статус зробить нас суб'єктом міжнародного права, і ми можемо вдатися до актів громадянської непокори, не рахуватися з розпорядженнями місцевої незаконної адміністрації.

— Тобто у вас ще залишається надія на те, що вдасться все вирішити мирно?

— Дуже сподіваємося. Але одночасно розробляємо положення про статус народу, який бореться за своє національне визволення. Зроблено це буде згідно з міжнародним правом, і ми боротимемося тільки цивілізованими методами.

— Іншими словами, ви до кінця залишаєте за Україною право самій визначити щодо долі кримських татар?

— Саме так.

Інтерв'ю вів Володимир СКАНЯ.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

З пошти

НАВАЛА ЧУЖИНСЬКОЇ ПРЕСИ

Так сталося, що на другий квартал я не передплатив жодної газети. Не біда, думаю, куплю в кіоску. Та даремно сподівався, бо в кіосках «Союздруку» не знайшлося жодної української газети. Зате всі вони геть забиті пресою з Росії. Подумалося, що я живу не в Україні, а в Росії. Чому російські газети з явно шовіністичними, антиукраїнськими нападками вільно виходять друком у нас, а наші українські — ні? З чиєї «легкої» руки це робиться? Чи не пора припинити навалу чужих газет і дати можливість друкуватися газетам нашої незалежної держави? Адже для кожного українця важливо знати правду про політичне й економічне становище в своїй державі. Чи, може, й наші, українські, газети виходять друком і є у вільному продажу в такій кількості в Росії?

Василь РУДИЙ, пенсіонер, ветеран Великої Вітчизняної війни.
Одеса.

ГОТЕЛЬ — НЕ ГУРТОЖИТОК

Що в нас — гуртожитки чи готелі? Приїжджає людина в якесь місто, а їй замість кімнати в готелі пропонують койку в номері. Окрема кімната — це ж нечувана розкіш при наших злиднях! І нікого не турбує, як співіснуватимуть незнайомі люди. Одному хочеться спати, іншому — дивитися телевізор, хтось палить, хтось ні. Я пропоную переобладнати наші гуртожитки, названі готелями, на справжні готелі. В них має бути переважна більшість одномісних номерів і трішки сімейних — багатомісних. Готелі повинні бути дорогими й дешевими. Згадується тут мені один фільм (іноземний, звичайно), де герой був такий бідний, що міг наймати лише малесеньку кімнату в готелі. Дай, Боже, й нашим біднякам того ж!

Віталій МАТЕУШ.
Хмельницький.

В ЧИЇХ ІНТЕРЕСАХ?

Мене цікавить, чи задумувався хто-небудь у нашому уряді про те, чиї інтереси в Україні представляють колишні союзні газети та журнали, яку користь вони дають народу України і чому в Росії немає української преси? По-моєму, підняття цін на папір — це не просто збіг обставин, це тонко продуманий хід: раби повинні залишитися рабами. Постало питання: або шукати шляхи дотацій для української преси, або просто її закрити. А закрита преса — це державна ідеологія, викинута на смітник. Утворений вакуум чиновники колишньої імперії та російські великодержавні шовіністи доповнять своїми виданнями та ще рекетом, сексом, біржами. І цим самим намагатимуться довести, що народ України ще не готовий будувати самостійну державу. Він може тільки давати хліб і м'ясо, цукор і сало, а користуватися плодами його праці повинні інші...

М. ОЛЕКСІЄНКО.
Богуслав.

НОВАТОР: ЦЕ ТВІЙ ПОРАДНИК, ЦЕ ТВОЯ ТРИБУНА

Інновація

ХАЙ ЩАСТИТЬ!

Чи забезпечено ми наше майбутнє?

У світ!

«Інновація» — для новаторів

Сім'я газет поповилася «Інновацією» — виданням Держкомітету з питань науки і технологій та Держпатенту України. Аудиторія нової газети — новатори, раціоналізатори, винахідники, науковці, технічна інтелігенція. Задум редколегії: «Інновація» стане порадником і трибуною тих, для кого пошук, неспокій і творчість стали девізом життя. Засновник газети — Київська міська рада Товариства винахідників і раціоналізаторів України (ТВРУ).

— Перед дослідниками й новаторами молодої держави постало дуже багато питань, — розповідає заступник голови Київського ТВР Валентин Коян. — Як з розпадом СРСР, ліквідацією єдиної патентної системи забезпечити правову охорону об'єктів промислової власності? Як запатентувати за кордоном торговельну марку? Де краще запатентувати винахід — у країнах СНД, Східної чи Західної Європи й інших? Одне слово, запитань поки що більше, ніж відповідей на них. Відтак «Інновація», що друкуватиме всі нормативні акти й інші офіційні документи Держкомітету з питань науки й технологій та Держпатенту України, стане другом новаторів. До речі, у другому та третьому номерах видання надруковано Положення про порядок присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань. На цей документ уже давно чекали ті, хто мріє про вчений ступінь або вже має його. Постійне місце відведено рубриці «Наші консультації», розповідям про досягнення, розробки та проблеми українських винахідників і раціоналізаторів. Редакція планує створити банк ідей, публікувати науково-фантастичні оповідання молодих письменників.

Індекс нового видання — 30209. Передплатити можна в будь-якому відділенні зв'язку чи агентства «Союздрук».

Анелія ПАВЛОВСЬКА.
Київ.

Чого хочуть профспілки?

Страйк

Як стало відомо, керівництво п'яти вільних профспілок України — льотчиків, авіаційних техніків, авіадиспетчерів, машиністів залізниць та гірників — прийняло днями рішення розпочати з 2 вересня безстроковий страйк до повного узгодження і підписання тарифних угод з урядовою комісією. Таке рішення прийнято «з огляду на ситуацію, яка склалася, та стан здоров'я голодуючих» голів вільних профспілок, які входять до Координаційної ради.

Як уже повідомлялося раніше, 17 серпня, голови вищезгаданих профспілок оголосили голодовку у залі засідань Кабінету міністрів України, пояснюючи таке рішення небажанням втягувати свої профспілки у протистояння з урядом. Причина, за словами керівників, «неконструктивна позиція урядової комісії». Ввечері того ж дня голодуючих винесли на вулицю, де вони знаходяться й тепер. За цей час до них приєдналися ще шість керівників регіональних профспілкових об'єднань і голова робітничої фракції ОСДПУ В. Шаїнський.

26 серпня до голодуючих підходив Прем'єр-міністр України В. Фокін, який, за словами голови Координаційної ради вільних профспілок С. Карікова, заявив, що не може підписати тарифні угоди з КРВП, оскільки зв'язаний зобов'язаннями з Незалежними профспілками України (колишні офіційні профспілки). Отже, незважаючи на той факт, що після початку голодовки робота урядової комісії значно прискорилася і, за словами С. Карікова, для її завершення потребується не більше двох днів роботи, страйк відбудеться?

— Це — єдина можливість підписати тарифні угоди, — заявив С. Каріков. — Якби на власні вуха я не почув слова першої особи в уряді, мене гризла б совість: штовхаємо людей на страйк.

— Яка мета підписання тарифних угод?

— Головна мета — це визнання наших профспілок.

— А які розбіжності у вас з ФНПУ?

— По-перше, ми представляємо трудящих. У нас офіційно заявлено, що державна профспілка, зокрема залізничників, залучена урядовою комісією як консультант. Це нечуваний випадок — коли одна профспілка виступає на боці опонента іншої.

— За що виступає КРВП?

— Наші вимоги — соціальний захист, страхова медицина тощо. Політичних вимог — ніяких, і дарма нас намагаються мазати політикою.

— Підвищення зарплати?

— Навіть не порушували такого питання. Інші принципи оплати праці — так.

— Чи вважаєте ви перспективним протистояння з працедавцем - монополістом, яким у нас є держава?

— Нам однаково, від кого захищати соціально-економічні права наших членів: чи від діаспори, яка стане колись нашим працедавцем, чи від сьогодні... ка. Ми прода... руки.

— Яка ч... них профспіло...

— Я очол... машиністів, ... близно 2700 ... ної кількост... Україні 3500... 52000...

— Ви вваж... кою кількіст... ти на події?

— Думаю, ... нас є відомос... тиск на людей... risполі. У Фа... торовагонном... тації машиніс... питають, чле... спілки він ... при прийнятт... руть підписку ... не вступат... профспі... нашими ... де страйком фор... ди штрейкбре... но нас дедалі...

Костянтин П...

Добра вість

Ще одна школа

Чудовий подарунок — нову школу № 20 — одержали напередодні нового навчального року юні жителі Ужгорода. Збудована за оригінальним проектом місцевих архітекторів споруда зручна як для учнів, так і для педагогів.

1200 школярів уже сіли за парти. Але нова школа — це не лише парти, а й лабораторії, два кабінети інформатики, обладнані персональними комп'ютерами «Пошук-1», спортивний зал і плавальний басейн, їдальня, бібліотека. Ще одна важлива деталь: заняття тут проходитимуть в одну зміну.

Георгій УДОВИЧЕНКО.
Ужгород.

До уваги уряду

ЗБУДУЄМО ЦЕНТР ЗДОРОВ'Я

У селі Оріхівці Лутугинського району діють добровільне товариство «Витоки» імені П. Іванова та інформаційний центр його імені. І це не дивно, адже Оріхівка — батьківщина Порфирія Корнійовича, відомого вчителя й популяризатора здорового способу життя.

Товариство і науково-впроваджувальний центр «Здоров'я» ведуть велику роботу по пропаганді й поширенню систем Іванова, випускають методичні матеріали, книги, документальні й навчальні фільми, відеоінформацію. Все це потребує відповідних коштів, але, на жаль, ні в районному, ні в обласному бюджеті їх немає.

До Оріхівки приїжджають десятки тисяч послідовників Іванова, і їхній потік дедалі зростає. Виникають гострі проблеми з розташуванням, транспортом, не вистачає методичної інформації тощо.

Враховуючи велике державне значення оздоровчих заходів, просимо Верховну Раду України, Кабінет міністрів, голову держадміністрації Луганської області виділити кошти на будівництво культурно-оздоровчого центру в селі Оріхівці. Впевнені, що витрати окупляться, а тисячі людей позбудуться різних хвороб і повернуться до активного життя.

Ю. ІВАНОВ, голова добровільного товариства «Витоки».
Луганська область.

П'ЯТНАДЦЯТА ЗАПОВІДЬ

Освіта

Напередодні Першовересня освітяни Київщини разом з державною адміністрацією області випустили у світ нову газету «Витоки». Часопис обрав своїм гаслом слова Кирила Стеценка: «Той тільки народ може бути сильний духом, у якого є національна рідна школа».

Перший номер газети розповідає про етапи української державності, витоки рідної школи, національних героїв України. Окрему сторінку присвячено історії й традиціям організації української молоді — Пласту.

Напевне, не випадково замість редакторської післямови до першого номера «Витоків» видавці звертаються до своїх читачів з «14 заповідями для свідомого українця»: «Будь мовчазним... Шануй Бога... Шануй свою материнську мову... Будь правдомовний... Будь справедливий... Люби свій народ і ніколи не зраджуй його...»

В усі часи особливе місце у вихованні національної свідомості відводилося вчителеві. Сьогодні час також історичний, а місце зчителя — особливе. Саме він покликаний донести ці чотирнадцять заповідей до свідомості своїх учнів — юних громадян України. Така п'ятнадцята заповідь сьогодення.

Катерина КІНДРАСЬ.

ВІДЗНАКА КРАЩИМ ПЕДАГОГАМ

До речі

Розпорядженням представника Президента України в Чернівецькій області Івана Гнатишина започатковано премію імені Омеляна Поповича — подвижника буковинського шкільництва, письменника і громадського діяча. Відтепер щороку Першого вересня її вручатимуть п'ятнадцяти кращим педагогам краю. Це — десять мінімальних учительських окладів.

Крім того, держадміністрація виділила кошти на будівництво санаторію-профілакторію для працівників народної освіти області, а також для матеріального заохочення.

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

ВІДГОМІН КОБЗИ ВЕРЕСАЯ

Фестивалі

У Сокиринцях, батьківщині славетного кобзаря Остапа Вересая, відбувся Другий фестиваль кобзарського мистецтва «Вересаєве свято». Своє мистецтво продемонстрували колективи різних шкіл, течій, напрямків, окремі виконавці, які змагалися у професійній та народній грі на бандурі. Це Державна заслужена капела бандуристів України, Львівська чоловіча капела «Карпати», квартет «Хортицькі козаки» із Запоріжжя, зведена дитяча капела бандуристів обласних музичних шкіл Чернігова, ансамбль «Соколики» Чернігівської дитячої музичної школи № 1. Своєю грою порадували присутніх народні артисти України Г. Нещотний та А. Бобир, кобзар П. Супрун і його учень, редактор відділу музики журналу «Українська культура» Я. Чорногуз.

Справжнім відкриттям став для учасників фестивалю приїзд до Сокиринець тріо бандуристок-львів'янок «Роксолана» — Ольги Баглай, Любові Гаврилюк і Раїси Марко. У їхньому виконанні прозвучали лемківська народна пісня «Вертай, дівча» і народна пісня «Моя Україна».

Володимир КОРНІЙЧУК.
Чернігівська область.

ХОЧУТЬ ЧИ «ПРАЦЮЮТЬ»?

Отакої!

На залізничній станції Баркасово, що на Закарпатті, щодобово перевантажується 100—150 вагонів імпортного зерна, призначеного для Росії та інших країн Співдружності. Цигани ж, що живуть у навколишніх селах, вважають, що добро повз їхні домівки проходити не може. А тому групами по десять, а то й по сто чоловік, прихопивши знаряддя праці — лопати та мішки, приходять на станцію і викрадають із вагонів зерно. Свої дії виправдовують тим, що жодна організація, розташована у цій місцевості, на роботу їх не бере, а жити якось треба.

Така мотивація злочинів дещо збила з пантелику Чопську транспортну прокуратуру: хочуть цигани і справді чесно працювати, чи й далі «працюватимуть» за давньою звичкою? Саме на це запитання дасть вичерпну відповідь слідство.

«Інтелект».

Виставки

ПОСП... НА ПО...

У Бібліот... діаспори (Б... виставка ху... ли Морозов... США, украї... ням, худо... Художній і... де до... ве... ною людин... Кричевським... донедавна з... вальних зап... ституту, але ... дрував» до ...

З 1951 р... мешкає в ... штат Нью-Й... ла постій... влаштовує ... тавки. Її ка... ють чимало... лекцій та е... США. Прот... во вважаєт... художником... один з відві... отець Дми... кий (Італія... вернулася ... тя й відраз... ласія. Торік... дарувала Б... свого греце... відвідувачів... світ грецько... лий від со... ни, він заб... цього доб... справжній ... закинула йо... тинах — н... я в Украї... ни тут — ... ці Великій ... творчістю ...

Володи...

...уть профспілки?

...я урядо... ...рі того ж ...инесли на ...находять... ...час до них ...сть керів... ...ь проф... ...ь і голо... ...ЦІЇ ОСДПУ

...олодуючих ...іністр Ук... ...й, за сло... ...динаційної ...пілок С. ...що не мо... ...ати угоди ...зв'язаний ...Незалеж... ...України ...профспі... ...ючи на ...початку

голодовки робота урядової комісії значно прискорилася і, за словами С. Карікова, для її завершення потребується не більше двох днів роботи, страйк відбудеться?

— Це — єдина можливість підписати тарифні угоди,— заявив С. Каріков.— Якби на власні вуха я не почув ці слова першої особи в уряді, мене гризла б совість: штовхаємо людей на страйк.

— **Яка мета підписання тарифних угод?**

— Головна мета — це визнання наших профспілок.

— **А які розбіжності у вас з ФНПУ?**

— По-перше, ми представляємо трудящих. У нас офіційно заявлено, що державна профспілка, зокрема залізничників, залучена урядовою комісією як консультант. Це нечуваний випадок — коли одна профспілка виступає на боці опонента іншої.

— **За що виступає КРВП?**

— Наші вимоги — соціальний захист, страхова медицина тощо. Політичних вимог — ніяких, і дарма нас намагаються мазати політикою.

— **Підвищення зарплати?**

— Навіть не порушували такого питання. Інші принципи оплати праці — так.

— **Чи вважаєте ви перспективним протистояння з працедавцем - монополістом, яким у нас є держава?**

— Нам однаково, від кого захищати соціально-економічні права наших членів: чи від діаспори, яка стане колись нашим працедавцем, чи від сьогоднішнього чиновника. Ми продаємо наші робочі руки.

— **Яка чисельність вільних профспілок?**

— Я очолюю профспілку машиністів, так у нас приблизно 2700 членів із загальної кількості машиністів по Україні 35000, у гірників — 52000...

— **Ви вважаєте, що з такою кількістю можна впливати на події?**

— Думаю, можна. Хоча у нас є відомості про шалений тиск на людей, зокрема в Борисполі. У Фастівському моторовагонному депо на атестації машиниста перш за все питають, членом якої профспілки він є, у Котовську при прийнятті на роботу беруть підписку про те, що він не вступатиме до вільної профспі... машині... За нашими ...домостям... ...еред страйком формуються бригади штрейкбрехерів. І все одно нас дедалі більше...

Костянтин ПАРИШКУРА.

Добра вість

Ще одна школа

Чудовий подарунок — нову школу № 20 — одержали напередодні нового навчального року юні жителі Ужгорода. Збудована за оригінальним проектом місцевих архітекторів споруда зручна як для учнів, так і для педагогів.

1200 школярів уже сіли за парти. Але нова школа — це не лише парти, а й лабораторії, два кабінети інформатики, обладнані персональними комп'ютерами «Пошук-1», спортивний зал і плавальний басейн, їдальня, бібліотека. Ще одна важлива деталь: заняття тут проходитимуть в одну зміну.

Георгій УДОВИЧЕНКО.
Ужгород.

...ТНАДЦЯТА ЗАПОВІДЬ

...Першоверес... ...щини разом ...іністрацією ...у світ нову ...часопис об... ...слова Ки... ...й тільки на... ...сильний ду... ...ональна рід...

...азети роз... ...української ...рідної ...их героїв ...торінку при...

Освіта

священо історії й традиціям організації української молоді — Пласту.

Напевне, не випадково замість редакторської післямови до першого номера «Витоків» видавці звертаються до своїх читачів з «14 заповідями для свідомого українця»: "Будь моральним... Шануй Бога... Шануй свою материнську мову... Будь правдомовний... Будь справедливий... Люби свій народ і ніколи не зраджуй його..."

В усі часи особливе місце у вихованні національної свідомості відводилося вчителеві. Сьогодні час також історичний, а місце вчителя — особливе. Саме він покликаний донести ці чотирнадцять заповідей до свідомості своїх учнів — юних громадян України. Така п'ятнадцята заповідь сього дення.

Катерина КІНДРАСЬ.

...ЗНАКА КРАЩИМ ПЕДАГОГАМ

...представ... ...України в ...сті Івана ...очатковано ...ляна Попо... ...а буковин... ...пись... ...ького дія... ...ку Першо...

До речі

го вересня її вручатимуть п'ятнадцяти кращим педагогам краю. Це — десять мінімальних учительських окладів.

Крім того, держадміністрація виділила кошти на будівництво санаторію-профілакторію для працівників народної освіти області, а також для матеріального заохочення.

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

...ОМІН КОБЗИ ВЕРЕСАЯ

...батьківщині ...Остапа Ве... ...Другий фес... ...мистецт... ...то». Своє ...монстрували ...шкіл, течій, ...виконаді, ...професійній ...бандурі. ...ужена капе... ...раїни, Львіз... ...«Карпати», ...козаки» із

Фестивалі

Запоріжжя, зведена дитяча капела бандуристів музичних шкіл Чернігова, ансамбль «Сокалики» Чернігівської дитячої музичної школи № 1. Своєю грою порадували присутніх народні артисти України Г. Нещотний та А. Бобир, кобзар П. Супрун і його учень, редактор відділу музики журналу «Українська культура» Я. Чорногуз.

Справжнім відкриттям став для учасників фестивалю приїзд до Сокиринець тріо бандуристок-львів'янок «Роксолана» — Ольги Баглай, Любові Гаврилюк і Раїси Марко. У їхньому виконанні прозвучали лемківська народна пісня "Вертай, дівча" і народна пісня «Моя Україна».

Володимир КОРНІЙЧУК.
Чернігівська область.

...ЧУТЬ ЧИ «ПРАЦЮЮТЬ»?

...й станції ...Закарпат... ...вантажуєть... ...імпорт... ...ченого для ...раїн Спів... ...к, що жи... ...ні селах, ...ро повз їх... ...ити не мо... ...по де... ...то чоловік,

Отакої!

прихопивши знаряддя праці — лопати та мішки, приходять на станцію і викрадають із вагонів зерно. Свої дії виправдовують тим, що жодна організація, розташована у цій місцевості, на роботу їх не бере, а жити якось треба.

Така мотивація злочинів дещо збила з пантелику Чопську транспортну прокуратуру: хочуть цигани і справді чесно працювати, чи й далі «працюватимуть» за давньою звичкою? Саме на це запитання дасть вичерпну відповідь слідство.

«Інтелект».

Виставки

ПОСПІШАЙТЕ НА ПОБАЧЕННЯ

У Бібліотеці української діаспори (БУД) відкрилася виставка художниці Людмили Морозової Громадянка США, українка за походженням, художниця закінчила Художній інститут у Києві, де до... вела її з не... ...сі... ною людиною — Федором Кричевським, портрет якого донедавна зберігався у підвальних запасниках Художнього інституту, але все-таки «помандрував» до Москви...

З 1951 року Л. Морозова мешкає в США (Гантері, штат Нью-Йорк), де відкрила постійнодіючу галерею, влаштовує персональні виставки. Її картини прикрашають чимало приватних колекцій та експозицій музеїв США. Проте вона справедливо вважається українським художником. Як зазначив один з відвідувачів виставки, отець Дмитро Блажейовський (Італія), нині вона повернулася до рідного обійстя і відразу з ним поріднилася. Торік Л. Морозова подарувала БУД 61 полотно зі свого грецького циклу — і відвідувачів оповив чудовий світ грецького пейзажу. Світлий від сонця далекої країни, він забирає в полон. А цього добивається тільки справжній митець, куди б не закинула його доля. В її картинах — надія на повернення в Україну. І ось її картини тут — у Києві, на вулиці Великій Житомирській, 4. Поспішіть на побачення з її творчістю — не пошкодуєте!

Володимир КИЯНИН.

ГОЛОДУВАТИМЕ ТІЛЬКИ ЛІНІ...

Актуальне інтерв'ю

Той, хто подорожував Хмельниччиною, мабуть, звернув увагу — у будь-якому райцентрі, селі вдосталь ковбасних виробів, хліба, випічки. Та й консервована продукція на вибір: мариновані овочі, компоти, джеми, варення.

— **У чому секрет? — запитуємо заступника голови Хмельницької облспоживспілки Віктора Бучковського.**

— Ви хочете почути якийсь рецепт? Його немає. Просто наші працівники швидко навчилися працювати в нових умовах. У нас тепер у кожному районі є свої коптильні, маленькі цехи з виробництва ковбас. До того ж наш голова правління облспоживспілки ніколи не шкодував грошей на нове обладнання. Треба — купуй. Але головне, щоб не простоювало. Останніми роками виробництво м'ясних і хлібних виробів у нас постійно збільшувалося. Зайдіть у магазини у Віньківцях, Деражні, Красилові, Полонному, Дунаївцях — вибір великий. В загальному товарообігу облспоживспілки власної продукції нині понад 50 відсотків.

— **Вікторе Івановичу, кожної п'ятниці біля хлібних магазинів у Києві вишикуються великі черги. Люди, збираючись на село, купують по п'ять-шість буханок хліба. Кажуть, що в Київській та в найближчих до столиці областях його в селі немає. Як у вас?**

— Не буду хвалитися: напруженість із хлібом нам поки що вдалося зняти. Окремі випадки, коли до якогось села через чиюсь нерозпорядливість не завезли хліба, звичайно, бувають. Важко прогнозувати на майбутнє, бо господарства не дуже охоче сьогодні здають зерно державі. Але будемо робити все, щоб сільські трудівники, які виробляють м'ясо, зерно, молоко, не залишалися без продуктів.

Хліб, печиво, тістечка, торти у нас печуться постійно, і навіть за новими рецептами. Адже тепер за дозволом не треба їхати до Москви чи Києва.

— **Це, мабуть, і народні рецепти?**

— Так, адже наш край колись славився і фірмовими ковбасами, і копченями, і навіть горілкою.

— **Не боїтеся конкуренції з боку дядьків і тіток, які таку смачну женуть?**

— Ви знаєте, коли трощили обладнання горілчаних заводів, нам вдалося зберегти кілька ліній. Ось там і налагоджуємо випуск наших фірмових міцних напоїв. «Проскурівську» настійку покуштуйте. Думаю, й інші подільські сорти будуть.

— **Вікторе Івановичу, вам, мабуть, т... ...чути розмови ... му...**

— Голодува... ...родючій землі... ...вий. Скажімо ...ласті не вирощ... ...кількості овоч... ...ктів, кавунів. ...на столі у люд... ...ки споживспіл... ...колися. За яку ...увазі не лише ...ється нам це — ...нють. Це — н... ...клопіт. Я, при... ...м'ятаю, коли ...сени був у від... ...заготівлі це з... ...нас нині не ... ...працюють на ...ність, а й люд... ...фільничині н...

Михайло ВА...

ВОЛО...

Знак біди

ВИНЕН СТРІЛОЧНИК?

Як уже повідомлялося, трагедія сталася в суботу 29 серпня о 15-й годині 03 хвилини на перегоні Мар'янівка – Кононівка Південно-Західної залізниці. Зазнав катастрофи пасажирський поїзд № 222 Львів — Луганськ. На швидкості 99 кілометрів на годину тепловоз, поштовий і перший вагон третього класу (в якому їхало понад 200 пасажирів) відірвалися від состава і промчали півтора кілометри. Вісім вагонів, що слідували за ними, пішли під укіс і перекинулися, три — зійшли з рейок. Загинуло п'ять чоловік, госпіталізовано в лікарню райцентру Драбів близько 30 пасажирів. Решті подано медичну допомогу на залізничній станції Шевченкове. Оперативно працювали технічні, правоохоронні, медичні служби двох областей — Черкаської і Київської. Пізно вночі на місце катастрофи прибули міністр транспорту України Орест Климпуш, заступник міністра внутрішніх справ Веніамін Барташевич, почала працювати державна комісія. Вирішено сплатити сім'ям загиблих для організації похорон по 25 тисяч карбованців.

Як повідомив начальник поїзда, два роки тому цей же № 222 пішов під укіс на станції Гребінка, неподалік від місця нинішньої катастрофи. Жертв тоді було набагато більше... Найстаршому із загиблих цієї суботи — 20 років...

Державна комісія з'ясовує причини катастрофи. Попередня ж версія така: перед свіжопідсипаною ділянкою полотна, яка не витримала навантаження і розповзлася, не було встановлено відповідних знаків обмеження швидкості руху.

Лідія ТИТАРЕНКО.
Черкаська область.

ПОРУШЕНО КРИМІНАЛЬНУ СПРАВУ

Стали відомими підсумки урядової комісії, що працює на донецькій шахті імені Скочинського. На підсумковому засіданні за участю керівників усіх ланок гірничого виробництва, робітників, представників громадських організацій усіх вугільних підприємств Донецька виступили перший віце-прем'єр-міністр України Костянтин Масик, експерти. Під час розслідування з'ясовано, що причиною аварії було пряме порушення правил з техніки безпеки. Напругу на електрокабель, який вийшов з ладу, подали в той час, коли лаву ще не було провітрено після викиду метану. У самій лаві в цю мить перебували люди. Результат — загибель 17 чоловік, за медичною допомогою звернулося 64 чоловіки. Двоє з них перебувають у тяжкому стані. Шахта, як і раніше, не працює.

На засіданні прозвучала заява, що за фактом аварії та загибелі людей порушено кримінальну справу.

Віктор ПАСІЧНИК.
Донецьк.

Щось нове...

КОЖН... ПО МАЛЕНЬ...

У травні ць... ...ну машину ти... ...про необхідн... ...якої так довг... ...тувати промі... ...Миколаєва, п... ...випускати н... ...орендному ...«Електротехні... ...тво заводу р... ...ливе, щоб вар... — так назвал... ...була доступн... ...ємстві плану... ...випуск і дом... ...шинковок.

На знімку: ...Є. Кагелєв д... ...раду».

Фото Борис... Миколаїв.

Коротко

РЯТІВНИКИ ...

В асоціацію ...єдналися рівня... ...Великої Вітчиз... ...тували євреїв. ...стоює пацифіз... ...нування націй, ...теріально під... ...що потерпают... ...жавної та між... ...рожнечі. Асоц... ...створення Фо...

Сергій М...
Рівне.

...ого чиновни-
наші робочі
...льність віль-
профспілку
у нас при-
нів із загаль-
ашиністів по
гірників —
...те, що з та-
...жна вплива-
...жна. Хоча у
...ро шалений
...окрема в Бо-
...вському мо-
...епо на атес-
перш за все
якої проф-
у Котовську
роботу бе-
...о те, що він
до вільної
...ині За
...стям... еред
...ються брига-
...ів. І все од-
...ьше...
...ИШКУРА.

...АЙТЕ
...ЧЕННЯ

...української
відкрилася
...ці Людми-
Громадянка
...а походжен-
закінчила
...у Чеві,
...т не... сі-
Федором
...трет якого
...вся у під-
...ах Худінс-
...ки «поман-
...и...
...І. Морозова
...(Гантері,
де відкри-
...у галерею,
...альні вис-
прикраша-
...ватних ко-
...цій музеїв
справедли-
...українським
зазначив
...в виставки,
...лажейовсь-
...і вона по-
...ного обійс-
...ім порідни-
...орозова по-
...політно зі
...циклу — і
...ив чудовий
...ажу. Світ-
...лекої краї-
полон. А
...ся тільки
куди б не
...в. В її кар-
повернен-
...ь її карти-
...а вули-
...рській, 4.
...чення з її
...ошкодуєте!
...ЯНИН.

ГОЛОДУВАТИМЕ ТІЛЬКИ ЛІНИВИЙ

Актуальне інтерв'ю

Той, хто подорожував Хмельниччиною, мабуть, звернув увагу — у будь-якому райцентрі, селі вдосталь ковбасних виробів, хліба, випічки. Та й консервована продукція на вибір: мариновані овочі, компоти, джеми, варення.

— У чому секрет? — запитуємо заступника голови Хмельницької облспоживспілки Віктора Бучковського.

— Ви хочете почути якийсь рецепт? Його немає. Просто наші працівники швидко навчилися працювати в нових умовах. У нас тепер у кожному районі є свої коптильні, маленькі цехи з виробництва ковбас. До того ж наш голова правління облспоживспілки ніколи не шкодував грошей на нове обладнання. Треба — купуй. Але головне, щоб не простоювало. Останніми роками виробництво м'ясних і хлібних виробів у нас постійно збільшувалося. Зайдіть у магазини у Віньківцях, Деражні, Красилові, Полонному, Дунаївцях — вибір великий. В загальному товарообігу облспоживспілки власної продукції нині понад 50 відсотків.

— Вікторе Івановичу, кожної п'ятниці біля хлібних магазинів у Києві вишикуються великі черги. Люди, збираючись на село, купують по п'ять-шість буханок хліба. Кажуть, що в Київській та в найближчих до столиці областях його в селі немає. Як у вас?

— Не буду хвалитися: напруженість із хлібом нам поки що вдалося зняти. Окремі випадки, коли до якогось села через чиюсь нерозпорядливість не завезли хліба, звичайно, бувають. Важко прогнозувати на майбутнє, бо господарства не дуже охоче сьогодні здають зерно державі. Але будемо робити все, щоб сільські трудівники, які виробляють м'ясо, зерно, молоко, не залишалися без продуктів.

Хліб, печиво, тістечка, торти у нас печуться постійно, і навіть за новими рецептами. Адже тепер за дозволом не треба їхати до Москви чи Києва.

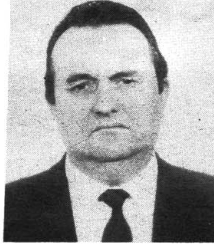
— Це, мабуть, і народні рецепти?

— Так, адже наш край колись славився і фірмовими ковбасами, і копченями, і навіть горілкою.

— Не боїтеся конкуренції з боку дядьків і тіток, які таку смачну женуть?

— Ви знаєте, коли трощили обладнання горілчаних заводів, нам вдалося зберегти кілька ліній. Ось там і налагоджуємо випуск наших фірмових міцних напоїв. «Проскурівську» настійку покуштуйте. Думаю, й інші подільські сорти будуть.

— Вікторе Івановичу,

вам, мабуть, теж доводилося чути розмови про голодну зиму...

— Голодуватиме на нашій родючій землі тільки лінивий. Скажімо, в нашій області не вирощують у великій кількості овочі, деяких фруктів, кавунів. Але ж вони є на столі у людей. Працівники споживспілки потурбувалися. За яку ціну (маю на увазі не лише гроші) дістається нам це — люди не знають. Це — наш постійний клопіт. Я, приміром, не пам'ятаю, коли влітку або восени був у відпустці, бо для заготівлі це золота пора. У нас нині не тільки заводи працюють на повну потужність, а й люди. Ні, на Хмельниччині не голодуватимуть...

Михайло ВАСИЛАШКО,
Олександр ВОЛОДИМИРІВ.

Знак біди

ВИНЕН СТРІЛОЧНИК?

Як уже повідомлялося, трагедія сталася в суботу 29 серпня о 15-й годині 03 хвилини на перегоні Мар'янівка — Кононівка Південно-Західної залізниці. Зазнав катастрофи пасажирський поїзд № 222 Львів — Луганськ. На швидкості 99 кілометрів на годину тепловоз, поштовий і перший вагон третього класу (в якому їхало понад 200 пасажирів) відірвалися від состава і промчали півтора кілометри. Вісім вагонів, що слідували за ними, пішли під укіс і перекинулися, три — зійшли з рейок. Загинуло п'ять чоловік, госпіталізовано в лікарню райцентру Драбів близько 30 пасажирів. Решті подано медичну допомогу на залізничній станції Шевченкове. Оперативно працювали технічні, правоохоронні, медичні служби двох областей — Черкаської і Київської. Пізно вночі на місце катастрофи прибули міністр транспорту України Орест Климпуш, заступник міністра внутрішніх справ Веніамін Барташевич, почала працювати державна комісія. Вирішено сплатити сім'ям загиблих для організації похорон по 25 тисяч карбованців.

Як повідомив начальник поїзда, два роки тому цей же № 222 пішов під укіс на станції Гребінка, неподалік від місця нинішньої катастрофи. Жертв тоді було набагато більше... Найстаршому із загиблих цієї суботи — 20 років...

Державна комісія з'ясовує причини катастрофи. Попередня ж версія така: перед свіжопідсипаною ділянкою полотна, яка не витримала навантаження і розповзлася, не було встановлено відповідних знаків обмеження швидкості руху.

Лідія ТИТАРЕНКО.
Черкаська область.

ПОРУШЕНО КРИМІНАЛЬНУ СПРАВУ

Стали відомими підсумки урядової комісії, що працює на донецькій шахті імені Скочинського. На підсумковому засіданні за участю керівників усіх ланок гірничого виробництва, робітників, представників громадських організацій усіх вугільних підприємств Донецька виступили перший віце-прем'єр-міністр України Костянтин Масик, експерти. Під час розслідування з'ясовано, що причиною аварії було пряме порушення правил з техніки безпеки. Напругу на електрокабель, який вийшов з ладу, подали в той час, коли лаву ще не було провітрено після викиду метану. У самій лаві в цю мить перебували люди. Результат — загибель 17 чоловік, за медичною допомогою звернулося 64 чоловіки. Двоє з них перебувають у тяжкому стані. Шахта, як і раніше, не працює.

На засіданні прозвучала заява, що за фактом аварії та загибелі людей порушено кримінальну справу.

Віктор ПАСІЧНИК.
Донецьк.

Щось новеньке

КОЖНОМУ — ПО МАЛЕНЬКІЙ «ОТРАДІ»

У травні цього року пральну машину типу «Малютка», про необхідність випуску якої так довго говорили керівники промислових гігантів Миколаєва, почали серійно випускати на невеликому орендному підприємстві «Електротехнік». Керівництво заводу робить все можливе, щоб вартість «Отради» — так назвали машину — була доступною. На підприємстві планують розпочати випуск і домашніх електрошинковок.

На знімку: складальник Є. Кагелєв демонструє «Отраду».

Фото Бориса РИБАКОВА.
Миколаїв.

Коротко

РЯТІВНИКИ ОБ'ЄДНАЛИСЯ

В асоціацію милосердя об'єдналися рівняни, які в роки Великої Вітчизняної війни рятували євреїв. Асоціація обстоює пацифізм, мирне співіснування націй, морально й матеріально підтримує людей, що потерпають від міждержавної та міжнаціональної ворожнечі. Асоціація взялася за створення Фонду милосердя.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.
Рівне.

ОФІЦІЙНА ТАБЛИЦЯ

ТИРАЖУ ВИГРАШІВ РЕЧОВОЇ ЛОТЕРЕЇ П'ЯТОГО ВИПУСКУ НА СОРОЧИНСЬКОМУ ЯРМАРКУ 1992 РОКУ
ТИРАЖ ВИГРАШІВ ВІДБУВСЯ 30 СЕРПНЯ В с. В. СОРОЧИНЦІ МИРГОРОДСЬКОГО РАЙОНУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

П'ятий випуск речової лотереї на Сорочинському ярмарку має І розряд, у якому розіграно 748 речових виграшів, у тому числі: 1 автомобіль «Москвич» М-2141, 3 автомобілі «Запорожець» ЗАЗ-968 М, 118 електропрасок, 19 пилососів «Циклон», 17 пилососів «Тайфун», 118 радіоприймачів «Турист», 118 шапок з хутра кроля (верх—замша), 236 годинників настінних «Маяк», 118 годинників-будильників «Витязь»

Тираж виграшів проведено на розряд лотереї, який складається із 236 тис. білетів.

Виграші припали на такі номери серій і номери лотерейних білетів:

№№ серій	№№ білетів	Назва речового виграшу	Вартість речового виграшу (в крб)
00011	020	Пилосос «Тайфун»	4000
00050	092	Пилосос «Тайфун»	4000
00087	001—118	Годинник настінний «Маяк»	113
00109	087	Пилосос «Циклон»	2900
00114	072	Пилосос «Тайфун»	4000
00115	076	Пилосос «Тайфун»	4000
00180	020	Пилосос «Тайфун»	4000
00192	088	Пилосос «Циклон»	2900
00216	002	Автомобіль «Москвич» М-2141	487700
00253	062	Пилосос «Тайфун»	4000
00279	072	Пилосос «Циклон»	2900
00297	045	Пилосос «Циклон»	2900
00306	043	Пилосос «Циклон»	2900
00315	001—118	Шапка з хутра кроля (верх—замша)	333
00375	068	Пилосос «Тайфун»	4000
00452	086	Пилосос «Циклон»	2900
00490	089	Пилосос «Циклон»	2900
00642	003	Пилосос «Циклон»	2900
00661	111	Пилосос «Тайфун»	4000
00665	087	Пилосос «Циклон»	2900
00706	071	Пилосос «Циклон»	2900
00775	012	Автомобіль «Запорожець» ЗАЗ-968 М	132000
00781	051	Пилосос «Циклон»	2900
00811	074	Пилосос «Тайфун»	4000
00861	026	Пилосос «Циклон»	2900
00863	099	Пилосос «Циклон»	2900
00891	072	Пилосос «Тайфун»	4000
00931	070	Пилосос «Тайфун»	4000
01024	091	Пилосос «Тайфун»	4000
01063	002	Пилосос «Циклон»	2900
01304	108	Пилосос «Тайфун»	4000
01368	003	Пилосос «Тайфун»	4000
01376	033	Пилосос «Циклон»	2900
01429	096	Пилосос «Тайфун»	4000
01466	012	Пилосос «Циклон»	2900
01513	067	Пилосос «Циклон»	2900
01515	001—118	Годинник-будильник «Витязь»	225
01532	001—118	Годинник настінний «Маяк»	119
01539	074	Автомобіль «Запорожець» ЗАЗ-968 М	132000
01614	001—118	Радіоприймач «Турист»	489
01705	007	Автомобіль «Запорожець» ЗАЗ-968 М	132000
01740	076	Пилосос «Циклон»	2900
01871	001—118	Електропраска	403
01903	082	Пилосос «Тайфун»	4000
01955	096	Пилосос «Циклон»	2900
01957	021	Пилосос «Тайфун»	4000

Якщо в колонці №№ білетів вказано «001—118» — це означає, що на всі 118 номерів білетів цієї серії випали однакові виграші.

Ця таблиця є офіційним документом, за яким проводиться видача речових виграшів.

Порядок отримання виграшів:

1. Власник лотерейного білета, на який випав речовий виграш, може, за власним бажанням, одержати вартість виграшу готівкою в касі Миргородської райспоживспілки.
2. Видача речових виграшів за лотерейними білетами провадиться торговельними організаціями Миргородської райспоживспілки.
3. Автомобілі видаються через автомагазин обласного орендного підприємства «Полтаваавтосервіс» за гарантійними листами Миргородської райспоживспілки.
4. У разі виграшу, коли ціна товару перевищує ціну, вказану в умовах, різниця перевищеної суми компенсується власником виграшу. Якщо ціна на товар нижче вказаної в умовах, тоді власникові виграшу здійснюється доплата на недостатню різницю.
5. Лотерейні білети, які виграли, можна пред'явити для оплати до 2 жовтня 1992 року включно. Після цього строку лотерейні білети втрачають силу і до оплати не приймаються.

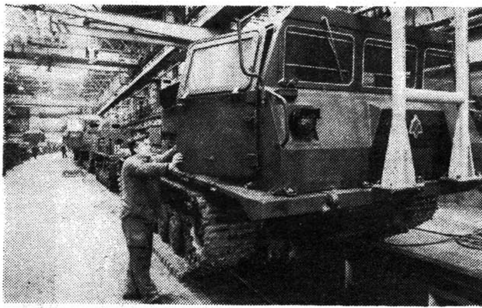
Голова комісії щодо проведення тиражу виграшів, перший заступник голови державної адміністрації у Миргородському районі
П. О. КАНДИБА.
Відповідальний секретар тиражної комісії
М. Й. ЗУБ.

НЕП БУДУЄТЬСЯ НА КОМПРОМІСАХ

Спроба аналізу

Втративши у XVIII столітті повністю свою державність, український народ відтоді працював на задоволення експансіоністських планів Російської імперії. Тільки через податково-фінансову систему з України на потреби імперії забирали щороку два-три відсотки національного фонду. За тоталітарно-комуністичного панування на загальносоюзні потреби (підрахунки західних учених) з 30-х по 80-ті роки на внутрішні і глобальні проблеми Радянського Союзу з України вилучали від 10 до 15 відсотків національного доходу. За обсягом це можна порівняти з величиною сплат колишньої НДР Радянському Союзові у 50-х роках.

Таке небувале в історії людства вилучення багатств надломило українську економіку. Добробут жителів України у 70—80-х роках дедалі більше відставав від добробуту жителів Росії, Білорусі, не кажучи вже про Прибалтійські республіки. І хоча з 70-х років Україна мала можливість ввозити дешевий російський газ і нафту — за цінами, нижчими від світових, — все одно платіжний баланс між Україною, з одного боку, і Радянським Союзом і Росією — з другого — був пасивним. Наприкінці 80-х років за рівнем виробництва валового сукупного продукту на душу населення Україна була десь на 30-му місці у світі.

Якщо додати сюди ще й екологічну кризу, то фактично економічний розвиток України зайшов у безвихідь. Навіть відносно розвинуте сільське господарство не могло змінити на краще становища в народному господарстві. На Заході відставання України від Росії порівнювали із взаєминами між Північчю і Півднем у світовій економіці.

Правду ж про цей стан і перспективу всіляко приховували від українського народу. Все робилося для того, щоб приспати Україну в лоні самозадоволеності, наївності і задурманення. Обговорювати справжній стан економіки України, її відірваність і відчуженість від інтересів народу України заборонялося.

Крига скресла в січні 1990-го, коли в «Літературній Україні» був опублікований проект Програми народного Руху України, де не тільки стверджувався колоніально-залежний, антинаціональний характер командної союзної економіки, а й проголошувалося, що лише економічна самостійність, повернення Центром багатств українського народу може відкрити йому перспективу нормального розвитку.

А ще раніше, влітку 1989 року, тодішній голова Держплану УРСР В. Фокін у газеті «Радянська Україна» заявив про свою прихильність до звільнення економіки від пут союзного монополізму, за економічну самостійність України. На першому з'їзді Руху восени 1989 року у програмі і резолюції «Про економічну самостійність Української РСР» вперше було стверджено, що дальший розвиток економіки України — це «послідовний рух до регульованого конкурентного ринку, де б поєднувалися сили ринку й виваженість економічних методів регулювання».

З цього часу на регулювання економічних відносин в Україні впливають, з одного боку, комуністичні консервативні сили, які поступово в межах відданості єдиному народногосподарському комплексу, імперській єдності, комуністичній ідеології все ж таки знаходять можливе говорити і про економічні інтереси українського народу. Вже тоді у висловлюваннях В. Фокіна можна було вловити, що економічна самостійність України мислиться технократами-комуністами як відтворення в Україні свого власного народногосподарського комплексу, української командної економіки у федерації з іншими республіками. І жодного навіть натяку про ринок, приватну власність на засоби виробництва.

З іншого боку, Народна Рада в парламенті з самого початку почала відстоювати ідею створення української незалежної державної економіки, яка б грунтувалася на засадах ринку, підприємництві, приватній власності, власній грошовій одиниці, фінансово-банківській системі.

Відтоді й до сьогоднішнього дня відновлення української державницької економіки відбувається через діалоги, конфронтації, сутички і компроміси між комуністично-консервативними силами, які вбачають в Україні лише автономію Росії та орієнтуються на уявний «Союз», і силами, які стоять за українську суверенну державу.

Перші сили всі свої наміри поліпшення української економіки мислять у межах державної власності, адміністративного управління економікою. І лише завдяки змінам у суспільстві, під впливом опозиції вони стали реформістами в межах командно-комуністичної системи.

Після того, як у травні 1990 року союзнопартійні і парламентські угруповання у Москві в період тимчасового потепління стосунків між М. Горбачовим і Б. Єльциним проголосили потребу переходу до ринку, та в результаті тиску, зокрема, парламентської комісії В. Пилипчука восени і у нас було прийнято концепцію переходу до ринку. В ній вперше уряд і парламент визнали за необхідне перейти до власної грошової одиниці, фінансово-банківської системи тощо. Однак переоцінка Центром програми переходу до ринку спричинила поряд з іншим і охолодження уряду В. Фокіна до української концепції.

Уособленням такої позиції стала програма надзвичайних заходів щодо стабілізації економіки України та виходу її з кризового стану, прийнята в першій половині 1991 року. Вона містить заходи, які передбачають існування як нормальної командної економіки, так і ринкової. Програма — механічне поєднання вимог двох наявних політичних сил. Але ні командної, ні ринкової частини не можна було реалізувати. Чому? Та хоча б тому, що в Україні не було незалежних державних виконавських структур.

І тільки з проголошенням незалежності України, з 1 грудня 1991 року прискорено почали формуватися органи української державності. Нині головне звинувачення, яке висувають проти уряду, що він не має впорядкованої логічної програми економічних перетворень, не надрукував вчасно гроші, а тому виявився беззахисним перед російською лібералізацією.

Щодо програми. Жодної з них при тому співвідношенні сил, яке є в Україні, виконати не можна. Рух, демократи, Народна Рада, «Нова Україна» виступають за програму «шокової терапії». Зрештою, рік тому прийняття її і впровадження було б апофеозом мудрості. Щоправда, не було коней, які б потягли воза цієї програми. Йдеться про сильну національну державу. Сьогодні ж нав'язувати цю програму тендітним, ще розрідженим структурам новоутвореної української держави означає зруйнувати цю державу в зародковому стані, кинути народ України в непередбачувані випробування.

Програма В. Ланового й «Нової України» містить ще багато незрілого. Але є у ній чимало раціонального та прагматичного, проте це ще не програма реальної економічної політики України. Інших програм у нас не опубліковано.

Щодо грошей. Хто при здоровому глузді зважився б впровадити їх із серпня 1991 р. по квітень 1992 року? Це було б дуже ризиковано. У відповідь на лібералізацію цін у Росії найменшим злом було впровадження купонів і лібералізація цін у нас. Так і зробив уряд

Те, що ми святкуємо річницю своєї незалежності, — заслуга українських демократичних, національно-визвольних, партократичних сил. Але сьогодні колишні компроміси між компартійцями, демократами і рухівцями вже стали надбанням архаїчної політичної культури. Україна дозріла для створення нових політичних структур, які б на основі української державності розпочали творення здорової економіки.

Веніамін СІКОРА,
професор, доктор економічних наук.

Селянський щоденник

Фермерська толока

Молодий фермер з села Вікно Заставнівського району Микола Фенюк потрапив недавно в скрутну ситуацію. Після жнивування на його земельному наділі залишилося багато соломи, яку годилося б швидше заскиртувати, оскільки насувалась негода. Ясна річ, сім'єю він оперативно не впорався б з таким значним обсягом робіт. І фермер вирішив скликати толоку, як це часто робили колись діди й прадіди.

На запрошення відгукнулися сусіди, близькі, знайомі, родичі. За неповний день на краю фермерського поля виросла ваговита скирта.

За участь у толоці платні ніхто не бере. Обходиться справа ситою вечерею й крутою чаркою. Але фермер розсудив по-своєму — кожному запрошеному він виділив потроху запашної ячмінної соломи та зернових відходів. Люди залишились задоволеними, адже в кожного на присадибі водиться домашня живність.

Загалом перший рік самостійного господарювання був для фермера втішним — Микола Андрійович зібрав з кожного гектара понад сорок центнерів ячменю. Отже, вистачить збіжжя й для себе, й державі буде що продати.

Треба врахувати, що фермерські обов'язки він виконував, так би мовити, в позаробочий час. Адже в чоловіка є основне місце роботи — колгоспна ферма, де він працює механіком на трудомісткі процесах.

Василь БАБУХ,
власний кореспондент «Голосу України».
Чернівецька область.

Пріоритети: ПРАВО НА ЗДОРОВ'Я

Обговорюючи проект Закону «Про охорону здоров'я населення», який Верховна Рада прийняла в першому читанні, слід зазначити, що, як і інші законопроекти, він створений за фактичної відсутності Конституції України — і це дається взнаки. У запропонованому варіанті закон не тільки не вирішує сьогоднішніх проблем охорони здоров'я, а й ускладнює розробку і прийняття майбутніх документів, покликаних регламентувати діяльність цієї галузі. З іншого боку — як можна було зволікати! Ситуація в сфері охорони здоров'я дуже складна.

Як на мою думку, то вихід із становища був у тому, щоб, напрацьовуючи Закон, узяти за основу хоча й не проголошену, але визнану Верховною Радою Загальну декларацію прав людини (ООН, резолюція 217 А (III) від 10 грудня 1948 р.), Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (ООН, резолюція 2220 (XXI) від 16 грудня 1966 р.), Європейську соціальну хартію (Рада Європи, 18 жовтня 1961 р.) та інші визнані Україною міжнародні правові документи і викладені в них положення щодо прав людини. Адже право на здоров'я як складова частина права на життя — це найголовніше право людини. Тому, будуючи правову державу Україна, ми повинні в основі її мати права людини як безсумнівний пріоритет.

Виходячи з наведеного і беручи до уваги нагромаджений за цей час вітчизняний і зарубіжний науковий і практичний досвід, в основу концепції національної системи охорони здоров'я і медичної допомоги, а також юридичного забезпечення права громадян на здоров'я слід, як на мою думку, покласти таке розуміння проблеми.

Право громадян України на здоров'я — це право кожної людини, що проживає на території України, на найвищий рівень власного здоров'я як стану повного фізичного, психічного і соціального благополуччя.

Під гарантією права громадянина на здоров'я мається на увазі забезпечення державою можливості збереження і розвитку фізіологічних і психологічних функцій, оптимальної працездатності і соціальної активності людини за максимальної біологічно можливої індивідуальної тривалості життя. Держава гарантує всім громадянам рівні можливості в захисті здоров'я і одержанні необхідної медичної допомоги, забезпечує доступність і якість її гарантованого рівня.

Громадянин має право знати: стан свого здоров'я, стан здоров'я колективу, в якому працює, стан здоров'я населення місцевості, де проживає, і стан здоров'я народу України; оптимальний або можливий стан свого здоров'я і стан здоров'я народу

Від проекту до закону

України, або порівняно з іншими країнами; ступінь існуючого ризику для свого здоров'я, здоров'я колективу, населення місцевості, де проживає; про умови праці, умови (стан) навколишнього природного середовища, середовища мешкання, якість споживчих товарів та їхній можливий вплив на здоров'я.

Громадянин має право: працювати в безпечних для здоров'я умовах, а в разі неможливості їх забезпечення одержувати компенсацію за роботу в умовах з ризиком для здоров'я; жити в безпечному для здоров'я навколишньому середовищі, тобто за відсутності впливу небезпечних для здоров'я хімічних, фізичних, біологічних і психологічних (а також соціальних чинників), а в разі неможливості їх забезпечення одержувати компенсацію за проживання в умовах, які створюють ризик для здоров'я, від того суб'єкта чи об'єкта, котрі призвели до створення цих умов, або від держави, якщо ці умови виникли після того, як громадянин став проживати в даній місцевості; на повне забезпечення витрат на лікування та реабілітацію, пов'язаних з поновленням здоров'я, втраченого внаслідок того, що людина зазнала впливу чинника ризику; вимагати від державних інституцій особисто, через громадські організації і об'єднання усунення психологічних (а також соціальних) чинників, потенційно небезпечних для здоров'я.

Громадянин має право: на достатнє і безпечне для здоров'я харчування і водопостачання (водокористування); на охорону здоров'я матері і створення сприятливих умов для протікання вагітності, пологів, догляду за дітьми та їхнього виховання, на сприяння держави в плануванні і розвитку сім'ї; на безплатну медико-генетичну консультацію і допомогу держави в запобіганні народженню генетично неповноцінного потомства; на сприятливі для здоров'я умови життя, розвитку, навчання і праці дітей та підлітків.

Громадянин має право: на захист від епідемічно небезпечних інфекцій, їх безплатну профілактику і лікування; на безплатну профілактику і лікування ендемічних хвороб; на безплатну допомогу держави в лікуванні від наркотичної залежності (наркоманії, алкоголізму, паління, токсикоманії); на безплатну психіатричну консультацію, допомогу та лікування психічних захворювань.

Громадянин має право: на доступні, безпечні і сприятливі для здоров'я умови й процедури заняття фізкультурою і спортом, активним відпочинком, користування оздоровчими та рекреаційними можливостями природи.

Громадянин має право: на просвіту з найважливіших проблем охорони здоров'я, з методів їх виявлення, запобігання їм і вирішення; на одержання під час навчання в школі, іншому навчальному закладі, через засоби масової інформації елементарних медичних знань з особистої і громадської гігієни, щодо правил поведінки і можливої самодопомоги в разі захворювання, подання невідкладної медичної допомоги, про свої права та обов'язки в галузі здоров'я.

Громадянин має право: на кваліфіковану, повну, відповідну сучасним стандартам медичну допомогу і медичний догляд у разі захворювання.

Зрозуміло, що останній комплекс прав передбачає, в свою чергу, ще конкретніші складові, такі, як право на вибір лікаря, право відмови від операції або медичної процедури, право на медичну (лікарську) таємницю, право на компенсацію за шкоду, заподіяну здоров'ю з вини медичного персоналу, та ін. Звичайно, в законі має бути відображена ця деталізація, бо тільки тоді він виконає своє основне призначення — гарантії прав громадян. В обмеженій публікації повністю викласти всі права громадян, що стосуються охорони здоров'я, не вдасться, та й не потрібно. Важливо показати сам принцип побудови цього конституційного закону. В той же час закон повинен визначати й обов'язки громадян по охороні власного здоров'я і здоров'я інших членів суспільства.

Наведені права громадян залишаться декларацією і не більше, якщо в законі не буде чітко визначено, як саме і якою мірою ці права гарантуються державою. Тому обов'язковою складовою частиною закону мають бути державні гарантії прав громадян на здоров'я.

Вважаю за необхідне ще раз підкреслити, що хоча Закон «Про охорону здоров'я населення» напрацьований і запропонований медиками та працівниками охорони здоров'я, він не може і не повинен стати законом, що повністю забезпечує юридичний бік роботи галузі охорони здоров'я. Як конституційний, як основоположний закон він має забезпечувати гарантії права громадян України на охорону здоров'я і медичну допомогу. А все, що стосується принципів і механізмів державного забезпечення цих гарантій, зокрема національної системи охорони здоров'я як складової цього забезпечення, має регулюватися іншими спеціальними, конкретними й вичерпними законами.

Ось чому далі пропонується, виходячи із стану розвитку науки і суспільства, а також можливостей держави Україна, визначити в Законі «Про охорону здоров'я населення», які зобов'язання по забезпеченню цих прав держава повинна і може взяти на себе та гарантувати їх дотримання, а які може забезпечити іншими недержавними механізмами.

Микола ПРОДАНЧУК, кандидат медичних наук, доцент, директор НДІ медико-економічних проблем України.
Чернівці.

Соціальний зріз

І ЧИЇ Ж ВИ, ДІТИ?

Оці крихітки не відають, що їх відцуралися. Вони не знають справжньої материнської ласки, душевного тепла, ніжних, лагідних рук і сумнівно, чи взнають, бо декого мати-зозуля навіть жодного разу на руках не тримала. Важко писати за таке, а ще більше — бувати в цих дитячих закладах. Тільки людина з кам'яним серцем може залишитися байдужою до побаченого.

Коли я потрапив до обласного Будинку дитини, що у Сваляві на Закарпатті, було саме після обіду — чиїсь синочки та донечки міцно спали. Тільки декотрі з них перекладали рученята, голівку зручніше. Які ж вони різні, цікаві, але в кожного з них зламана доля. Не спалося чомусь тільки Васильку Аміту, який раз у раз протирав чорненькі оченята. Час од часу кривив губенята — хотів заплакати. Але добродушна вихователька Галина Олексіївна Лизанець помітила, підійшла до малюка, втішила. Через кілька хвилин дитя, повернувшись на другий бочок, міцно заснуло.

У Будинку виховують 180 діток від кількамісячного до трирічного віку. Потрапляють вони сюди з Мукачевого, Ужгорода, Хуста, Берегівського та Виноградівського районів. Здебільшого це хворі діти. Хвороби мають найжахливіші, починаючи від захворювань нервової системи аж до церебрального паралічу. Ще донедавна тут було п'ять груп з послабленою нервовою системою, а нині таких малюків більше удвічі. Причини різні — нездоровий спосіб життя їхніх матерів (алкоголічки, наркоманки тощо), погані екологічні умови, спадкові хвороби...

Коли послухати, як потрапляють сюди діти — жах бере і тільки жаль проймає... Якось шофер з Будинку дитини прийшов на роботу трохи раніше — мав полагодити машину і вчасно виїхати у рейс. Зійшов сходами, відчинив двері...і вниз покотилася загорнута в лахміття дитина. Малюка підібрали, переповили, зігріли, нагодували й залишили в себе. Або ще випадок: якось «мати» терпляче «чекала» у Сваляві на вокзалі автобус... Потім підійшла до незнайомої людини і вмовила потримати свого синочка... Пішла — тільки її й бачили. Таких випадків старша медсестра Ганна Юріївна Кошеля може навести десятки. Вона працює в цьому дитячому закладі тринадцятий рік. І тільки дивуєшся, як може ця миловида розумна жінка всюди встигати, бути матір'ю для цих ста вісімдесятьох діток, постійно турбуватися, аби зростали здоровенькі, міцненькі...

Дбають за малюків і трудові колективи місцевих лісокомбінату, лісохімкомбінату, Мукачівської трикотажної фабрики, Закарпатського взуттєвого об'єднання, Хустської фетрофільцевої фабрики та інші. Часто провідують дітей-сиріт парафіяни Голубинської православної церкви, християни-евангелісти Полянської недільної школи, отець Василь зі Сваляви, який під час Різдвяних свят охрестив кожного малюка.

Працюють у Будинку дитини чудові, чуйні люди. Як сказала Г. Кошеля, випадкових серед них немає. І гріх не назвати таких добрих, порядних, працьовитих жінок, як лікар М. Гарбук, вихователі Г. Маринець, Г. Лизанець, В. Павлович та багато інших.

Незабаром у Будинку дитини «випускний», тобто свалявські вихованці-трилітки поповнять інтернати Чинадієвого, Добросілля та Вільшан.

Отже, життя малюків продовжується. Одне хвилює: чиї ж ви, діти?

Євген МЕНЬОР.
Свалява
Закарпатської області.
На фото автора: малюки обласного Будинку дитини.

ПРИСТРАСТІ НАВКОЛО «КЛЕЙНОДІВ УКРАЇНИ»

Філателісти України з нетерпінням чекають презентації наддруків «Клейноди* України». Але Міністерство зв'язку чомусь їх не визнає. У той же час на спекулятивних ринках сусідніх країн ці наддруки перепродають за великі гроші. Складається таке враження, що все це робиться навмисно. Але ким?

Андрій КОРНІЧ, філателіст з 55-річним стажем.
Рівне.

За роз'ясненнями ми звернулися до **Лариси КЛИМЕНКО** — начальника Головного управління поштового зв'язку та розповсюдження преси Міністерства зв'язку України.

— На початку нинішнього року, у зв'язку з підвищенням цін, перед поштовими працівниками постала проблема нестачі марок великих номіналів. Тоді міністерство дало дозвіл Київському поштамту зробити на марках «Почта СССР» наддруки — зображення тризубів та нової ціни. Такими «новими» марками й користувалися, поки не з'явилися українські марки.

Що ж до «Клейнодів України», то ми здійснили перевірку факту самої появи цих наддруків. З'ясувалося, що, не поінформувавши міністерство і не отримавши там офіційного дозволу, Київський поштамт замовив Українському товариству сприянню культури наддруки «Клейноди України». Але при їх виготовленні було грубо порушено умови угоди. Виконавець мав отримати за балансом певну кількість марок малих номіналів «Почта СССР», зробити наддруки й за балансом і повернути нову продукцію замовнику, враховуючи брак. Цього зроблено не було. Крім того, при випуску було зроблено велику кількість бракованих наддруків, які у філателістів цінуються дуже високо. Саме вони й частина звичайних «Клейнодів...» потрапили невідомими каналами до філателістичних маклерів різних країн СНД. Зазначу, що в замовленому вигляді наддруки не можна використовувати як знаки поштової оплати. Це просто філателістична продукція. Але дуже низької якості. Враховуючи всі ці обставини, Міністерство зв'язку й не визнає наддруки «Клейноди України».

Зібрано необхідні документи та підготовлено до передачі слідчим органам. Саме там і дадуть відповідь, кому все це було потрібно.

* Клейноди — військові регалії у козачих військах (прапори, бунчуки, труби) і символи влади (булава та її різновиди) в польських і українських гетьманів, козачих отаманів.

ОДЯГАТИСЯ МОДНО І КРАСИВО

МРІЄ КОЖНА ЖІНКА

Росія має своїх Карденів — Олександра Зайцева, Валентина Юдашкіна та інших. Про українських модельєрів чомусь нічого не чути. То чи є вони?

Олена КОВАЛЕНКО.
Харків.

Мій співрозмовник Лідія АВДЄЄВА — головний художник Київського будинку моделей.

— Ви навіть не можете уявити, як прикро і боляче читати отакі запитання. Адже в Україні досить модельєрів, анітрохи не гірших за того ж Зайцева. Приміром, у нашому Будинку моделей працює цікавий колектив. І, за відповідних умов саме для творчої праці, лише ми могли б дати десять, п'ятнадцять українських Карденів, але... Скільки існує Будинок, роботу модельєрів спрямовували на створення колекцій для підприємств легкої промисловості. Саме там і загубилися наші особистості. А коли в модельєра виникає цілком закономірне бажання виступити на конкурсі від власного імені, то завжди знаходяться люди, які запитують: «Ти хто такий?» І самі ж відповідають: «Ти — колектив, ти — частка колективу, твій інтелект належить колективу». Хіба можливо за таких умов працювати й творчо не загинути? Лише наші митці здатні роками творити чудові авторські речі та сподіватися, що настане час і вони прикрашатимуть не манекени, а людей. Я повторюю, запитання вашої читачки для нас дуже болюче.

— Лідіє Василівно, то які потрібні зміни, щоб наші модельєри стали відомі широкому загалу?

— Потрібне повне переспрямування роботи Будинку моделей. Якщо в людей є бажання одягатися модно і красиво, то без авторського одягу це неможливо. Мода, створена за журналами та проспектами, — це рівень країн третього світу, а, знаючи рівень майстерності наших митців, мені образливо прирівнюватися до них. Отже, кожному модельєру треба мати хоча б невеличку бригаду, яка за короткий строк могла б повторити в кількох примірниках його авторську колекцію. Тоді люди зможуть придбати з неї те, що найбільше сподобається. До речі, саме за таким принципом побудована робота у Зайцева. Так і буде створено ім'я кожному талановитому модельєру. А поки що їх краще знають за кордоном, аніж на батьківщині.

— В яких же країнах визнали наших модельєрів?

— Протягом 25 років Київський будинок моделей виїжджав з великими колекціями в різні країни світу. Це Франція, Америка, Фінляндія, Польща та інші. Колекції мали величезний успіх, і їх залюбки купували.

— Кого конкретно ви можете назвати як найперших претендентів на звання українського Кардена?

— Перш за все це Герц Мепен — наша зірка, наша гордість. Він має світове ім'я. Має все і не має нічого, хоч як це парадоксально. Його моделі виготовляють в єдиних примірниках і їх не повторюють. А що може бути гірше для творчої людини? Не можу не згадати Віру Горколь, Віру Григор'єву, Ольгу Соловйову, Тамару Криворучко, Наталю Самолюкевич, Терезу Маєвську. У них свій зрілий неповторний стиль. І їм до снаги створити українську моду. Бо чому може існувати та бути відомою мода Франції, Америки, Японії і не існувати мода України?

Це чудово, що в Україні є талановиті модельєри. Будемо сподіватися, що незабаром наша мода посяде гідне місце серед інших. А одноманітні здобутки польсько-турецького туризму перестануть «прикрашати» наших чарівних жінок. Кожна зможе з гордістю сказати, що її вбрання від Авдєєвої чи Мепена, і хоч ціни на нього будуть високі, але бажання бути неповторною, модною і красивою — понад усе.

БУДУТЬ І СЛОВНИКИ, І ДОВІДНИКИ

Для швидкого подолання мовного бар'єра між народами стали б у пригоді різноманітні довідники та українсько-іншомовні словники. Я підкреслю, саме такі, а не російськомовні. Цікаво було б дізнатись, як ідуть справи з виданням цієї літератури.

Олексій ЯНЧЕНКО.
Золочів Львівської області.

Задовольнити цікавість нашого читача ми попросили Петра МАЙДАЧЕНКА — керівника сектора художньої та навчальної літератури і видань мистецтва Державного комітету України по пресі.

— Однозначно можу відповісти, що така література друкується. Наприклад, торік видавництва випустили тридцять одне найменування термінологічних, філологічних словників та довідкової літератури. Інша річ, що загальний тираж її — два мільйони двісті тридцять тисяч — занадто малий для України. Бо фахові, такі, як «Російсько-український гірничий словник», потрапили лише на спецкафедри вузів.

На поточний рік заплановано видрукувати п'ятнадцять найменувань довідкової літератури. І в першому кварталі було навіть важко відповісти, чи побачать вони світ через нестачу паперу. Нині ситуація у видавництвах дещо поліпшується. Папір починає з'являтися завдяки встановленню прямих угод. Також подає надію на вирішення проблеми повідомлення з Міністерства освіти, що воно фінансуватиме видання довідкової літератури. Отже хвилюватися за долю запланованих видань, і словників та довідників, які розробляються, немає підстав.

ЗІРКИ БЕЗ ВИДАННЯ

Чи видається в Україні спеціальний астрологічний журнал або газета?

Л. ПРИЙМАК.
Селидове Донецької області.

— Ні, — відповіли нам у Державному комітеті України по пресі. — Поки що таке видання не зареєстровано. Але деякі газети друкують невеликі астрологічні прогнози.

СОБІ НА ШКОДУ

Щороку з настанням весни нас примушують переводити стрілки годинника вперед. Восени — навпаки. Невже така шарпанина не шкодить організму людини? Цікаво, чи вивчали це питання лікарі, ті, хто зобов'язаний стояти на сторожі здоров'я людей?

Лідія ГАВРИЛЕНКО.
Харків.

Ось що відповів на це запитання головний спеціаліст відділу науки Міністерства охорони здоров'я Василь МЕЛЬНИК:

— Питання для нас не нове, вже кілька років його вивчають спеціалісти Вченої медичної ради нашого міністерства. Не перераховуватиму, хто входить до її складу, скажу тільки, що тут є спеціалісти всіх профілів. І не просто спеціалісти, а медичні світила — професори, члени-кореспонденти АН України. Вони довели: щорічний перехід на літній час має важливе не тільки соціальне, а й біологічне значення. Адже в організмі людини є внутрішні механізми підтримки добових ритмічних змін. Вони вироблились в ході еволюції і являють собою систему тимчасової організації фізіологічних процесів. Зсунення часу на дві години вперед чи назад навіть у дорослих практично здорових людей спричиняє порушення функціонального стану організму.

Ми рекомендували Кабінетові Міністрів звернути увагу на це, коли той приймав нову постанову про перехід на літній час. Не виключено, що саме з урахуванням висновків Вченої медичної ради в Україні, врешті, відмовилися від так званого декретного часу.

...Само собою вщухло це болюче для всіх громадян України питання. Але в редакційній пошті час від часу все ж зустрічаються листи, що торкаються цієї проблеми. Багато хто з наших читачів пропонує залишити постійним той час, в якому ми живемо нині. А стрілки годинника невпинно наближають нас до тієї відмітки, коли рукою людини знову буде порушено їх хід.

Сторінку підготували Марія ДАВИДЕНКО і Тетяна КВІТ.

ПОКИ ЖИВЕ НАДІЯ

В мене одна-єдина сестричка і та дуже хвора — ревматоїдний артрит. З кожним днем їй все гірше стає і гірше... І ось в «Голосі України» за 12 серпня я подивилася, Ларисо Михайлівно, в ваші очі і хочу повірити, що ви змогли б допомогти...

(З листа Р. Мервінської, м. Житомир).

У вашій газеті я прочитала статтю Євгена Українця «Йду на контакт» про цілительку Ларису Михайлівну Соловйову. Дуже прошу повідомити адресу лікувального закладу, де вона практикує...

(З листа С. Дивинської, м. Одеса).

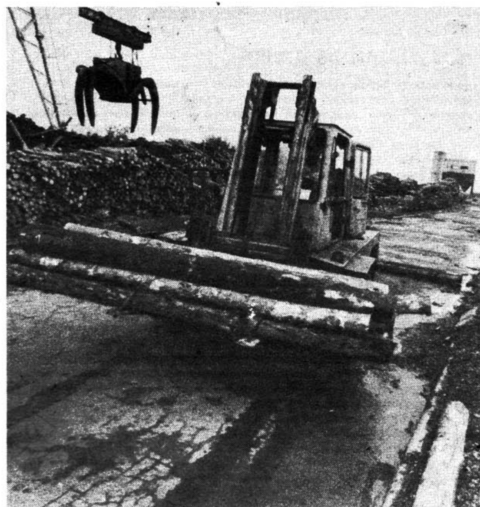
В мене в сім'ї велике горе — тяжко хворий мій батько. Три роки по лікарнях, і нічого втішного. Із замітки довідалась, що Лариса Михайлівна лікує — і небезрезультатно — також онкозахворювання. І зародилася в душі надія на диво. У таких випадках уже віриш в усе, і за таку інформацію хапаєшся, як потопаючий за соломинку.

(З листа Л. Новак, Черкаська обл.).

Подібних листів після публікації про психотерапевта-екстрасенса Ларису Соловйову редакція одержала дуже багато. І в кожному з них — біль відчаю, надія, прохання повідомити домашню адресу цілительки або адресу лікувального закладу, де вона працює.

На жаль, не може ця добра жінка приймати хворих ні в себе вдома (бо нема відповідних умов), ні в якомусь лікувальному закладі. Тож і доводиться, щоб хоч якось відповісти на ці листи-благання, радити єдине — намагайтесь потрапити на один з публічних виступів Л. Соловйової, які вона час від часу влаштовує. Найближчий із запланованих — 20 вересня в Київському політехнічному інституті.

Під землею важко. Та на землі не легше

Шахтарі не вірять у забобони. Але довіряють уже не одним поколінням перевіреному досвіду. Як високосний рік — чекай аварій. Проте якби Росія краще виконувала свої зобов'язання у постачанні кріпильного лісу — аварій могло б бути менше (постукати б по дереву, щоб не наврочити). А так на лісоскладі шахти «Золота» запасів лишилося на кілька тижнів. Та й та деревина спільна з сусідами — шахтою «Родина» і зекономлена на свій страх і ризик.

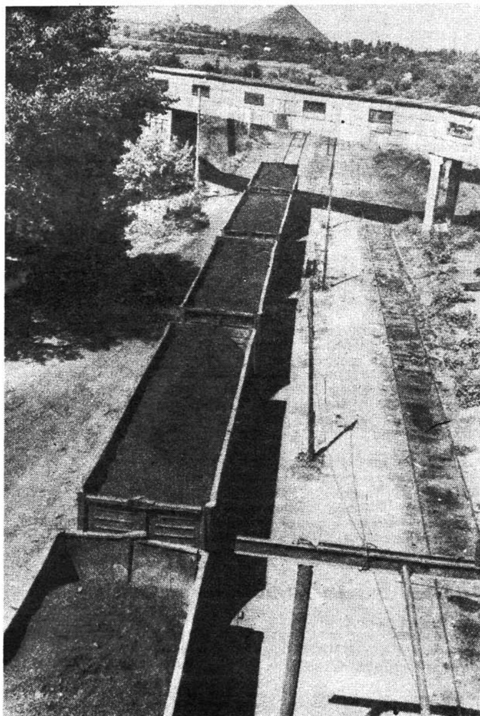
Здалеку романтична, зблизька небезпечна професія усе ще вабить молодих, хоч, всупереч побутовому міфу, лопатою грошей під землею вже не гребуть. У всякому разі, у лавах цих двох шахт на околиці Первомайська. Середня платня за липень — в межах 10—15 тисяч.

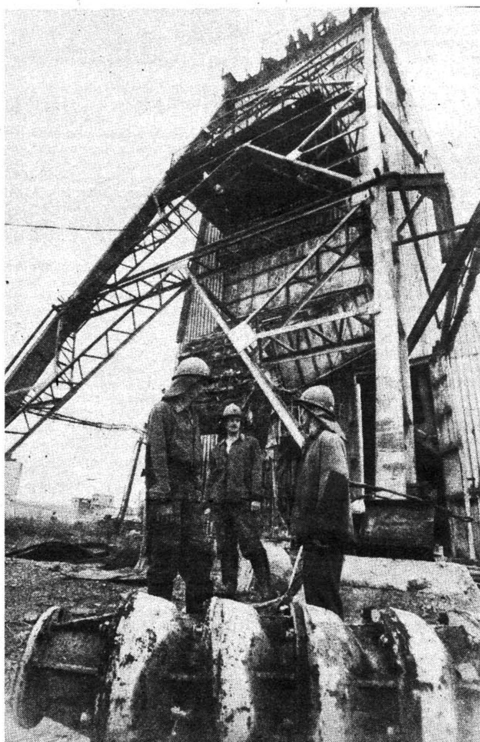
По наївності та в чеканні коментарів до Закону про приватизацію житла люди сподіваються хоча б на квартири. Бо жити на двадцяти квадратних метрах без зручностей п'яти чоловікам важкувато так само, як і багатодітній сім'ї у трикімнатній квартирці з бабусею на підселенні. А влітку шістьом господиням потрібно миритися біля однієї грубки у надвірній кухоньці.

Однак «Родине», яка з 66-го року не знала реконструкції, будуватися немає за що. Сусіди якось стяглися на 24-квартирний будинок. Незабаром і квартири профком поділить у порожній коробці, а вже начинити їх — справа господарів. Можливо, фінанси поправить нова ціна на вугілля? Та десь зависла вона на узгодженнях.

А на професійне свято попишалася «Родина» хіба що непереможною футбольною командою. Урочистий день не зіпсували страйком незалежні профспілки гірників, трансформовані із добре знайомих у Первомайську непокірних страйкомів. Хоча такий намір був, як був, до речі, і напередодні Дня незалежності.

**Фото Юрія ХРОМУШИНА,
в/о «Первомайськвугілля».**

Експрес-інформація

ПОРУШИЛИ ОБІЦЯНКИ,

дані в ході Лондонської конференції з югославського конфлікту супротивні сторони в колишній СФРЮ. Про це заявив С. Венс, співголова Комітету з мирного врегулювання, створеного під егідою ООН і ЄС. Його чергове засідання відбудеться завтра у Женеві. Розглядатимуть рекомендації спеціального уповноваженого ООН у Югославії Мазовецького. Він пропонує створити міжнародну комісію з розслідування воєнних злочинів у країні. Колишній польський прем'єр-міністр вимагає надати військовослужбовцям ООН право на активні дії та доступ до таборів інтернованих. Усі три етнічні групи Мазовецький звинувачує у воєнних злочинах.

МОРАТОРІЙ ДІЄ

Учора стала чинною угода про припинення вогню на вірмено-азербайджанському кордоні й по всьому Нагірному Карабаху. Мораторій на бойові дії триватиме 60 днів.

Як повідомили представники Міністерства оборони Республіки Вірменія, упродовж перших 12 годин мораторію на кордоні НКР вогонь припинено повністю. У прикордонних вірменських районах зберігається відносний спокій. Хоча деякі населені пункти Красносельського району Вірменії обстрілюють азербайджанські артилеристи. Вірменська сторона відповідає тим самим.

За день до введення мораторію штурмовики збройних сил Азербайджану бомбардували Степанакерт. За попередніми даними в результаті повітряної атаки загинуло 16 й поранено 120 чоловік.

Напевне, цей інцидент змусив прем'єр-міністра Вірменії Арутюняна заявити, що найголовнішим завданням його уряду є розвиток оборонних структур, особливо в прикордонних з Азербайджаном районах.

ЗНОВУ БЕЗВИХІДЬ

Зайшли у глухий кут близькосхідні мирні переговори у Вашингтоні між Палестиною та Ізраїлем. Не розв'язаним залишається питання повноважень новоствореної Палестинської ради. Ізраїльтяни хочуть обмежити її функції до суто адміністративних. Палестинці вимагають надати раді реальної законодавчої влади.

ПЕРЕМИР'Я ПЛАНУЮТЬ НА ЗАВТРА

Грузія повинна зробити все можливе для встановлення перемир'я в Абхазії до 3 вересня, заявив голова Держради Грузії Шеварднадзе. Він сказав, що реальне перемир'я може розпочатися після виведення «найманих бійців» з території Абхазії.

Договір щодо припинення вогню мав набрати чинності в понеділок. Проте між грузинськими військами й абхазькими сепаратистами тривають бої.

Завтра Едуард Шеварднадзе прибуде до Москви, щоб обговорити шляхи розв'язання конфлікту в Абхазії з Президентом Росії Єльциним. У переговорах також візьме участь абхазький лідер Ардзінба.

СПЕЦІАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ ПРОТИ НЕОНАЦИСТІВ

має намір створити Федеральний уряд Німеччини для боротьби з безпорядками на сході країни. Про це заявив голова МВС ФРН Зайтерс після нападів неонацистів на гуртожитки для іммігрантів у Ростоку.

БУЛО ПРО ЩО ГОВОРИТИ

Питання стабілізації обстановки в Молдові обговорювалося на вчорашній зустрічі Президентів Молдови Снєгура та Росії Єльцина в Москві. На зустрічі йшлося також про нормалізацію двосторонніх російсько-молдовських відносин.

ХТО НАСТУПНИЙ!

Державного прокурора вбито у передмістях алжирської столиці. Власті країни поклали відповідальність за це на мусульманських екстремістів. За декілька днів до цього внаслідок терористичних актів загинули ще двоє алжирських урядовців.

ТЯЖКИЙ ШЛЯХ ДО НАУКИ

На деякий час перенесено початок нового навчального року в школах, які знаходяться в зонах конфлікту на території Бохтарського й Вахшського районів Таджикистану. Незважаючи на складну політичну ситуацію у решті навчальних закладів республіки почалися заняття.

СОЛІДАРНІСТЬ З НАЦІЄЮ

«Я піду у відставку, якщо французькі виборці проголосують проти Маастрихтських угод». Про це заявив голова Комісії ЄС Жак Делор. Як відомо, референдум з цього питання відбудеться у Франції 20 вересня, а Делор є громадянином цієї країни.

ЗУСТРІЛИСЯ СУСІДИ

Міністр закордонних справ Болгарії Ганев розпочав триденний візит до Туреччини. Він обговорить з турецькими офіційними особами питання двосторонніх зв'язків і конфлікту в Югославії.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

ПОЧЕКАЄМО ДО ЛИСТОПАДА

З життя «радіоголосів»

Не кращі моменти у своєму житті довелося пережити, поза всяким сумнівом, співробітникам «Свободи» і «Вільної Європи» на початку минулого місяця.

І не дивно. З пропозицією обмежити роботу, а згодом і закрити ці радіостанції виступила Консультативна комісія США з публічної дипломатії. Ця поважна установа, створена за рішенням конгресу, саме й займається контролем діяльності теле- і радіостанцій американського уряду. Так-от, голова комісії Том Корологос однозначно заявив: після закінчення «холодної війни» та зникнення соціалістичного табору міжнародне радіомовлення вже не є першочерговим завданням публічної дипломатії США. За теперішніх політичних змін у світі, вважають члени комісії конгресу, програми «Свободи» та «Вільної Європи» все більше нагадують передачі іншої урядової радіостанції — «Голосу Америки». Тому комісія, а в ній працюють люди прагматичні, як і усі американці, висловилися проти дублювання в роботі, на яке йдуть гроші простих платників податків. Та й чималі гроші. З 805 мільйонів доларів, виділених нинішнього року на урядове теле- і радіомовлення, дві згадані радіостанції отримають понад 200 мільйонів. Запропонувала комісія закрити також телестанцію «ТВ-Марті», яка транслює передачі на Кубу. Вона названа неефективною і такою, що не виправдовує витрат.

Втім, турбуватися за своє майбутнє радіожурналістам довелося недовго. Після майже двотижневого мовчання на їх захист виступив сам Президент Сполучених Штатів. У заяві, розповсюдженій прес-секретарем Білого дому, зазначається: Джордж Буш вживе всіх заходів для того, щоб американські радіо- і телеканали, які здійснюють мовлення на закордон, залишались активними й дійовими. А мотивується це тим, що «ці голоси свободи й демократії покликані відіграти життєво важливу роль і після «холодної війни». Адже, наголошено в президентській заяві, диктатури та репресії ще не викорінено. То, може, припиняться передачі на Східну Європу та колишні радянські республіки? Слава Богу, від тоталітаризму ми звільнилися. Ні, й тут усе о'кей. Там, де перемогла демократія, наголошується в документі, американські теле- і радіопередачі повинні стати зразком для розвитку незалежних і демократичних засобів масової інформації.

Причому слова в американської адміністрації не розходяться з ділами. Днями головним редактором радіостанції «Свобода», яка транслює програми 12 мовами народів колишнього Союзу, призначено професіонального журналіста Кевіна Клоуза. Він не тільки фахівець своєї справи, але й добре обізнаний з реаліями на одній шостій частині суходолу. Бо працював тут протягом чотирьох років як кореспондент газети «Вашингтон пост».

Виходить, шанувальники програм радіо «Свобода» і «Вільна Європа» на Україні можуть бути спокійними? Так. Якщо на наступний термін американці знову оберуть Джорджа Буша Президентом США. За перемоги ж Білла Клінтона питання про закриття знову може постати. Недарма лідер демократів виступає за різке скорочення непродуктивних федеральних програм. Чи потраплять дві мюнхенські радіостанції під це формулювання, з'ясується невдовзі після листопадових виборів.

Ігор ГРУШКО.

Фотофакт

ПРЕМІЯ — ЗІРЦІ

Золотава маска на невеликому кубічному постаменті — так виглядає головний приз Британської академії кіномистецтва й телебачення, який присуджують кращим кіно- і телефільмам, а також сценаристам, режисерам і акторам року.

«Англійського Оскара», як називають нагороду британської академії, на останній церемонії в Лондоні вручили одній з найяскравіших зірок сучасного кіномистецтва — Одрі Хепберн за видатний внесок у розвиток світового кінематографа. Ролі, зіграні нею у таких прекрасних фільмах, як «Римські канікули», «Як украсти мільйон», «Війна і мир», «Моя чарівна леді» і багато інших, назавжди ввійдуть в історію світового кіно.

Телефото АП — ІТАР — ТАРС.

ДОПОМОГТИ ЗАДЛЯ СПІЛЬНОЇ ВИГОДИ

Гортаючи зарубіжну пресу

FOREIGN AFFAIRS

Після століть колоніальної анонімності Україна, нарешті, справляє вплив на справи світу. Хоча Захід відвів їй другорозрядний статус, вона швидко прогресує як енергійна і важлива дійова особа у визначенні рамок пострадянської Європи. Зростаюча опозиція в Росії щодо тристоронньої політики Єльцина, спрямованої на демократичні зміни, економічну реформу та вихід з імперії, є доводом проти того, щоб робити Росію центральним фактором пострадянської політики Заходу. Україна заслуговує на уважніше вивчення як потенційний якір стабільності в Східній Європі...

Українська держава прагне дістати схвалення промислових демократій, про що свідчать відправка в Росію тактичної ядерної зброї та зобов'язання щодо нерозповсюдження. І все ж Президент Буш розробив програму, яка передбачає спеціальну допомогу Росії в стабілізації її валюти, а для української грошової одиниці такої програми нема. Так само квота капіталу Міжнародного валютного фонду для Росії майже на 60 відсотків більша на душу населення, ніж для України. Навіть наголос на поданні Росії продовольчої допомоги працює не на користь України, оскільки це робить Росію менш залежною від українського імпорту, і в той же час не робиться жодних зусиль для ослаблення залежності України від такого експорту. Більш збалансований пакет західної допомоги сприяв би Україні в тому, щоб зробити її менш залежною від імпортного палива. Такий пакет допомоги має бути розроблений для забезпечення рівності за рівнями допомоги і позиками...

З часом стабільна й демократична Україна, пов'язана з демократичною Європою, могла б діяти як провідник демократичних ідей на Схід. Якщо Росії судилося стати жертвою відродження обскурантизму та імперіалізму, то Україна могла б стати бажаним буфером для нових демократій у Східній та Центральній Європі. І що найважливіше, вільна і прозахідна Україна позбавила б нову агресивну Росію можливості відновити наддержавний контроль над її колишніми сателітами. Підтримка сильної української демократії та допомога стабільній Українській державі в матеріально-технічному плані пішли б на користь не тільки українцям, а й усьому демократичному Заходові.

«Форін афферс» (США).

ІНФОРМАЦІЯ ДОРОЖЧАЄ

Ціни на періодичні видання в Туркменистані стали вільними. Вартість номера будь-якої газети уроздріб піднялася до двох карбованців, тоді як до цього вони коштували 50 копійок.

— Це пов'язано із зростанням витрат на випуск і розповсюдження періодичних видань, — каже директор видавництва уряду Туркменистану А. Черкезов. — Тонна паперу нам тепер обходиться від 18 до 20 тисяч карбованців, у три-чотири рази зросли друкарські витрати, послуги зв'язку. Достатньо сказати, що з 1 липня собівартість одного номера газети «Туркменська іскра», наприклад, становить 3 карбованці 45 копійок. І якщо дотації уряду на випуск периодики в першому півріччі становили 29 мільйонів карбованців, то в другому на це буде потрібно коштів більш ніж удвоє...

Але передплатники до кінця року отримуватимуть газети без переоформлення та доплати.

Огульбібі АМАННІЯЗОВА.
Ашгабат.

Що почім!

1. КОРОТКА МАНДРІВКА ДО ІЗРАЇЛЮ І НАЗАД

Під прапором України

Трохи випереджаючи подію, скажу, що коли Ту-154 об'єднання «Авіалінії України» приземлився в ізраїльському міжнародному аеропорту Бен-Гуріон і розпочалася прес-конференція, першим запитанням журналістів було: «Чому до цього рейсу привертається така увага, адже літаки з Києва курсують до Тель-Авіва з грудня минулого року?»

Не менш здивувалися присутні, коли я поставила запитання українською мовою представникові ізраїльської авіакомпанії ЕЛ-АЛ. «Ви розмовляєте не російською, а якоюсь іншою мовою?» — спантеличено перепитав він.

— Авжеж! Адже ми прибули з України...

Я не знаю, історичний це факт чи ні, але Ізраїль — перша країна, куди «Авіалінії України» вперше здійснили рейс як самостійна авіакомпанія. Під українським прапором і під власними позивними — «UKR» та із надзвичайно вдалим, на мій погляд, символом — синім перевернутим тризубом, що нагадує силует сокола.

І нехай пробачать мені ізраїльські колеги, але я не певна, чи до кінця зрозуміли вони, які неймовірні труднощі довелося долати українським авіаторам на цьому короткому — усього-то й льоту 2 години 30 хвилин — шляху. Та про все по порядку.

ХОЧЕШ ЛІТАТИ — УМІЙ... КРУТИТИСЯ

Років три тому в міжнародному секторі аеропорту Бориспіль побачила досить дивну як на той час картину: чоловік сто в досить специфічному одязі, з пейсами, які звисали з-під чорних капелюхів, через перекладача намагалися щось з'ясувати у першого заступника начальника тодішнього Українського управління цивільної авіації Леоніда Погребняка (нині — генеральний директор авіаційного виробничого об'єднання «Авіалінії України»).

— Це ізраїльські хасиди, — пояснив мені він.— Відправив їх на екскурсію. А за кілька годин рейс на Чернівці. Якраз встигнуть помолитися...

Мабуть, вираз мого обличчя був досить красномовним, бо Леонід Васильович, помітивши це, засміявся:

— Хочеш літати — умій... крутитися!

І він з повним знанням справи розповів мені про єврейських віруючих — хасидів, прочан, які здійснюють свої ритуальні молитовні обряди лише у кількох точках планети, в тому числі під Чернівцями і Уманню. Сам Бог посилає нам шанс заробити на цій справі якусь копійку,— пожартував Леонід Васильович.

З цього і почалося співробітництво киян з ізраїльською авіакомпанією ЕЛ-АЛ. І хоч більша частина «копійки», про яку говорив Погребняк, тоді осідала в Москві, проте, думаю, спрацювала чи інтуїція, чи передбачення, що рано чи пізно настане час, коли ми зможемо бути хазяїнами, а не бідними родичами.

І хоч проблем нині вистачає, проте й надія є. До того ж і на 30 тисяч доларів чистого прибутку на кожному рейсі до Тель-Авіва, які здійснюються щотижня. Звичайно, даються вони нелегко, але Погребняк втішає себе тим, що бізнес — не для поцілунків. Зате є мета — заробивши валюту, придбати «Боїнги», щоб літати гідно, як люди. Для цього навіть підготовлено кілька екіпажів, які освоювали заморські машини в Ірландії.

І що прибуток буде, Леонід Васильович не сумнівається, бо попит на рейси практично необмежений — до кінця року всі місця на них заброньовані. Та й з усього видно, потік людей, переважна більшість яких, маючи квиток лише в один кінець, поки що не обіцяє зменшитися...

Проте не менш цікавий погляд на цю обставину глави фірми «Каспі», що забезпечує завантаженість рейсів з Тель-Авіва до Києва, Ювеля Каспі, який певен: потік пасажирів не обміліє і в зворотному напрямку. По-перше, переконаний пан Каспі, в Україні через деякий час зміниться економічна ситуація і частина емігрантів-євреїв поїде робити свій бізнес саме туди, де їм простіше орієнтуватися. Адже знайти ринкову нішу в Ізраїлі не так уже й просто. Ще частина не приживеться на землі своїх предків, що теж закономірно. А буде чимало й таких, які в Ізраїлі зароблятимуть достатньо, щоб дозволити собі просто їздити в гості в Україну, де і тепер, і в досить віддаленому майбутньому буде чи не найдешевше життя.

Хоч як парадоксально, але доводиться визнати, що це так. Бо, приміром, порція морозива, правда, неймовірно смачного — з фруктами, збитими вершками і лікером — коштує 10 доларів. Звичайно, у нас дешевше життя для тих, хто має валюту. Але ж ми й говоримо про плани пана Каспі. А він забезпечує квитками також пасажирів, що літають не тільки до Києва, а й до Одеси. Поки що двічі на місяць.

Правда, у пана Каспі, як він пояснив київським журналістам, проблем з цим не виникає. А от у пана Погребняка... Ну як пояснити, що фарба, щоб написати на борту літака назву авіакомпанії,— дефіцит, всі реєстраційні справи — біг з перешкодами. І навіть буксировка літака на стоянку теж вилилася в проблему. З'ясувалося, що металева штанга, яка прикріплюється до літака і тягача (авіатори називають її «водилом»), належить, звичайно ж, Аерофлоту. Тож його представник отак і заявив: «Українська авіакомпанія? Не знаю такої, а водила не дам, бо воно моє». І край. Це було б смішно, якби до Ту-154 підійшла якась інша штанга. Так що проблема не тільки в Чорноморському флоті...

Валентина ПИСАНСЬКА.
Київ — Тель-Авів.
(Далі буде).

Проблеми

СУВЕРЕНІТЕТИ І ЗАБОРОНИ

Віднині громадянам України і Молдови забороняється переказувати один одному гроші. Відповідну угоду прийняли міністри зв'язку двох держав. За міжнародними тарифами, що почнуть офіційно діяти з 1 січня, але вже випробовувані в серпні, кожний кілограм вантажу, що пересилається, коштуватиме 600 карбованців (або купонів). Звичайний лист оцінюється нині у 10—15 карбованців.

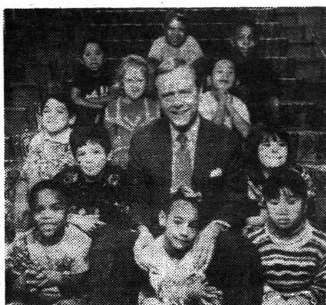
Нововведення, без яких, за твердженням міністерств зв'язку, не можуть обійтися незалежні держави, ще більше ускладнюють життя населення. І воно шукає обхідних шляхів. Переїзд прикордонного Дністра поки що не обкладається великим податком. Тому вже тепер міжнародні переправи стали своєрідним поштовим маршрутом, яким селяни везуть посилкові коробки і вузлики з грошима, щоб відправити їх за кордоном. Поштові філії молдовських сіл давно не мали такої виручки за послуги зв'язку. Їх буквально атакують жителі іншого берега Дністра. Сотні тисяч українців з молдовських поселень вирушають їм назустріч.

Можливість домовитися по-сусідськи, проте, існує, якщо не зводити кордонів заради кордонів, а враховувати усталені історичні зв'язки, що існували та існуватимуть між людьми. Адже і суверенітети проголошуються не заради політичних гасел та амбіцій, а в інтересах тих самих людей.

Але так думають люди на поромах. А рішення приймають люди в офіційних кабінетах. Втім, останні мають ще одне право: вносити корективи до своїх рішень.

І ще одна деталь: жителям решти держав, об'єднаних абревіатурою СНД, поштові відправлення коштують значно дешевше.

Світлана ЧАЛА.
Кишинів.

ЗАПЛУТАНА

КАЛІФОРНІЙСЬКА МОЗАЇКА

Серед сильних знайдуться найсильніші, серед симпатичних — найкрасивіші, а серед багатих, зрозуміло, — найбагатші.

Американців нацією бідних не назвеш. Але й для них заповітним краєм є «золотий штат» — Каліфорнія. Проте «каліфорнійська мрія» не така вже й блакитна. Каліфорнійців турбують ті ж проблеми, що й решту населення США. Скажімо, етнічні. Саме в Лос-Анджелесі зчинилися останні міжнаціональні сутички.

На знімку: ще в 1980 році населення Каліфорнії на 76 відсотків складалося з людей з білою шкірою. Через десять років цей показник зменшився до 57 відсотків, а вже на початку XXI століття тут зникне поняття расова більшість. Пет Уілсон, губернатор «найрівноправнішого» штату Америки посміхається разом з підростаючим поколінням.

Фото ІТАР — ТАРС.

Власкори повідомляють

Баку

ОБЕРЕЖНО — ХАБАР!

Кількох керівників районного і міського рівня звільнено з роботи за хабарництво. Про це повідомив Президент Азербайджану А. Ельчибей, виступаючи на недавній сесії Верховного меджлісу республіканського Народного фронту. Відповідальність за це покладається на тих, хто призначав таких людей на посади, сказав Президент. А якщо й нові кадри братимуть хабарі, продовжив він, то покарання буде значно суворішим.

Ровшан АЛІЄВ.

Єреван

НІ ПОЇЗДОМ, НІ ЛІТАКОМ

У зв'язку з блокадою залізниці з боку Азербайджана, що триває, та регулярними терористичними актами на грузинських залізничних лініях Вірменії загрожує повна транспортна ізоляція від зовнішнього світу. Річ у тім, що через катастрофічну нестачу палива майже повністю паралізована робота республіканської авіації. Так, з міжнародного аеропорту Звартноц щодня виконуються лише два-три рейси.

Ара МЕЛІКСЕТЯН.

Мінськ

КОЛГОСП — З МОЛОТКА

Економічна криза «посадила на картотеку» багато колгоспів та радгоспів Білорусі. У зв'язку з цим Національний банк і уряд республіки, враховуючи надто складне фінансове становище агропромислового комплексу, виділили йому додатковий шестимісячний кредит на 16 мільярдів карбованців під 20 відсотків річних. У цій ситуації є одна особливість. Схоже, в практиці субсидування сільськогосподарських виробництв вона з'явилася вперше: гарантом своєчасної виплати кредитів запропоновано активно використовувати заставне майно та цінні папери. Отже, не виключено, що незабаром деякі колгоспи і радгоспи буде продано з молотка.

Віктор ХОРОШКО.

Ювілеї

ПІД ЗВУКИ «ДУЧАВИ»

День незалежності святкувала вчора Республіка Узбекистан. Він почався вранці 31 серпня, коли в Палаці дружби народів у Ташкенті відкрилися урочисті збори. На них були присутні представники областей і районів республіки, делегація Республіки Каракалпакстан, дипломати та інші зарубіжні гості.

Того ж дня в усіх куточках Узбекистану, махалях (житлових районах міста) та інших населених пунктах відбулися народні гуляння, присвячені Дню незалежності. Головний майдан Ташкента, нещодавно перейменований на майдан Незалежності, став місцем проведення головних загальнополітичних і культурних подій. За старовинним звичаєм тут прозвучали мелодії карнаїв та сурнаїв (старовинних узбецьких духових інструментів). Саме ними в давнину починалися всі великі свята. Було виконано старовинну мелодію під назвою «Дучава». Президент республіки Іслам Карімов поздоровив народ з першою річницею незалежності, і знову-таки вперше в історії відбувся парад Збройних сил та Національної гвардії Узбекистану. Лозунгом свята були слова «Незалежність. Дружба. Мир».

Безсумнівно, святкові торжества надовго запам'ятаються всім, хто брав у них участь. Ташкентські видавництва випустили книжки та брошури, присвячені Дню незалежності. Свої подарунки й сувеніри підготували до свята і підприємства Міністерства місцевої промисловості, Асоціація легкої промисловості Узбекистану, концерн «Узбецький фарфор», Держкомітет по пресі. Крім того, в республіці випустили пам'ятну медаль, присвячену Дню незалежності Узбекистану.

Зульфія РАСУЛІ.
Ташкент.

МІСЦЕ ЗУСТРІЧІ ЗМІНИТИ НЕ МОЖНА

Коротко

Наступна зустріч відбудеться у Києві — вирішили міністри внутрішніх справ дванадцяти республік колишнього Союзу, які зібралися в киргизстанському місті Чолпон-Аті. Як спостерігачі на зустрічі були присутні співробітники МВС Естонії та Латвії.

Учасники зустрічі уклали угоду про взаємний обмін інформацією, співробітництво міністерств у сфері забезпечення матеріально-технічними засобами, спеціальною технікою. Окремий документ про співробітництво у боротьбі із злочинністю підписали МВС Киргизстану і України.

На київській зустрічі, що має відбутися у жовтні, розглядатиметься питання про координацію зусиль у боротьбі проти наркоманії та наркобізнесу.

Євген ДЕНИСЕНКО.
Бішкек.

Тема ця, далебі, не така проста, як може видатися на перший погляд. Різними шляхами потрапляли українці в Росію. В основному не з власної волі. І доля їх складалася по-різному. Здебільшого драматично. Драма ця поглиблювалася відірваністю від Батьківщини, мови, культури. І ніде правди діти — Україна, будучи сама поневоленою, мало чим могла посприяти своїм синам і дочкам, розсіяним по світах. Були об'єктивні причини цього — і царська Росія, і новітня комуністична імперія стимулювали асиміляційні процеси, робили все для тотальної русифікації українців навіть на корінній українській території. Що вже говорити про територію самої Росії, де каток русифікації страшно гнітив душі й долі людські.

І все ж хочеться вірити, що незалежна демократична Україна, зводячися з колін, візьме під крило своїх громадян, де б вони не жили.

Це зовсім не означає втручання у внутрішні справи інших держав. Це означає, що Україна прагне миру, злагоди, добросусідства, що Україна прагне цивілізованих високогуманних стосунків як на державному рівні, так і на рівні людських, особистих стосунків.

Дослідження, підготовлене групою працівників товариства «Україна», торкається різних аспектів проблеми. Це наша перша масштабна публікація про українців у Росії. Але пошук триває. Тож запрошуємо до розмови.

Наталя ДЗЮБЕНКО,
оглядач з питань історії України.

«ДЕЛІКАТНІ» СПОСОБИ РУСИФІКАЦІЇ

Появу українців на території колишньої Російської держави відносять до середини XVI століття, коли загін українського князя Дмитра Вишневецького (Байди) перейшов на службу до царя Івана Грозного. Відтоді російські царі, задовго ще до укладення Переяславської угоди, залучали українських козаків для захисту своїх південних земель від кримської орди. Особливо інтенсивним стало заселення українцями земель так званого Дикого Поля (нині Курська, Воронезька та Бєлгородська області) після Зборівського договору 1649 року, який викликав нову хвилю еміграції українців у межі Московської держави. Ще більшого розмаху процес переселення набув після підписання в березні 1654 року Переяславської угоди, коли чимало українців потрапляють до Москви не з власної волі, а в кайданах. Чи не першими політичними в'язнями Москви стали брати гетьмана Виговського. Масштабного терору український люд зазнав від Петра І та його посіпак після переходу на бік Карла XII гетьмана І. Мазепи в 1708 році. Тоді нищилось усе українське, а козацьких старшин висилали довічно на Північ. Згадаймо страдницьку долю останнього отамана Запорозької Січі, а пізніше в'язня Соловків Петра Калнишевського.

У подальшому український вплив на Російську державу був досить сильний. Він певною мірою європеїзував Москву. Кращі просвітницькі сили України були переведені до Москви і відігравали там чи не головну роль у культурному і духовному житті Російської держави. Сам Петро І змушений був в одному із своїх листів до Мазепи визнати, що народ український «умен, но мы можем быть от этого не в авантаже».

Першим законодавчим актом щодо русифікації українців стала заборона Петром І у 1720 році друкувати церковні книжки українською мовою. А ось як наставляла Катерина II в 1764 році в своєму листі міністра юстиції В'яземського: «...Боріться з їхніми фальшивими і непристойними ідеями. Малоросія, Лівонія і Фінляндія — суть провінції, які управляються своїми власними ідеями... Треба змусити їх делікатним способом зрусифікуватися». Згадаймо етапи цієї «русифікації». На кістках запорозьких козаків зводиться на Неві столиця величезної імперії. Руйнація наприкінці XVIII століття Запорозької Січі викликає масове переселення козаків до Кубані. Відтоді ця територія, «подарована» козакам Катериною II, стала новим неприступним бастіоном Російської імперії у передгір'ях Кавказу. Масовою була еміграція до Приморського краю (Зеленого Клину) в другій половині XIX століття. В пошуках щасливої долі вирушали сім'ї українських селян до Сибіру. За даними перепису 1897 року в Сибіру проживало 223 тисячі українців. На сьогодні лише в Іркутській області проживають 100 тисяч наших земляків. Кількість українців у цьому краю зросла вже за радянських часів, коли у 30-х роках нищили на Україні «куркулів» і вивозили на шахти Воркути та до таборів Магадана тих, хто зі зброєю піднявся проти встановлення Радянської влади на західних землях України. Кістками українців-політв'язнів вимощені болота Комі, де й понині живе значна кількість нащадків «ворогів народу» (8,3 відсотка до всього населення Республіки Комі).

РЕГІОНИ, НАСЕЛЕНІ УКРАЇНЦЯМИ

Сьогодні на території сучасної Російської Федерації виділяють такі найбільш населені українцями регіони: Слобожанщина, Малиновий Клин (Кубань), Зелений Клин (Далекий Схід), Республіка Комі.

Слобожанщина. Сюди відносять Курську, Бєлгородську та Воронезьку області Російської Федерації. Оселятися на цих землях Московська держава запрошувала українських козаків ще з середини XVI століття для захисту своїх південних рубежів. Навіть перепис 1897 року засвідчив, що з 2492316 жителів Харківської губернії українців було 2009411. У Воронезькій з 1967054 вони становили майже половину — 854093, у Курській — 523277 із загальної кількості 1604515. В Острогозькому повіті, наприклад, тоді було 90 відсотків українців, у Богучарському — 80, у Бірюченському — 70, у Грайворонському — 60.

Закономірно, що після Лютневої революції 1917 року на цих землях почався процес широкого українського державотворення. 25 травня 1917 року в Острогозьку відбувся український з'їзд повіту, на якому ухвалили:

«1. Зв'язатися з Харковом як центром усієї Слобожанщини.

2. Негайно приступити до українізації народних шкіл.

3. Визнати український жовто-блакитний прапор та ін.».

З українізацією цього регіону було покінчено в середині 20-х років постановою колишнього Союзу «Про врегулювання кордонів Української РСР з Російською РФСР і Білоруською РСР» від 16 жовтня 1925 року. Від України до Росії відійшли обширні українські землі (зокрема Грайворонський, Путивльський і Новооскольський повіти — до Курської губернії, Острогозький, Богучарський та Бірюченський — до Воронезької губернії), де українці становили від 51 до 90 відсотків загальної кількості населення. Сьогодні за офіційною статистикою у Воронезькій області їх 5 відсотків, у Курській — 1,7, у Бєлгородській — 5,4 відсотка. Не діє жоден український вищий чи середній навчальний заклад, немає жодної української школи, жодної української газети, немає передач українського радіо і телебачення.

Малиновий Клин. Цього року виповнюється 200 літ від початку заселення українцями території Кубані — це сучасний Краснодарський та частина Ставропольського країв. Центром цього краю було місто Нова Січ (Краснодар). Саме на прикладі Кубані можна чітко простежити політику російських царів та радянського керівництва, спрямовану на винищення української національної свідомості. Досі живуть на Кубані українська мова і звичаї українські, вони живуть і не вмирають, хоча державної підтримки з боку уряду Росії не існує.

Але імперська політика зробила своє зле діло. Бо ж, маючи рідною українську мову, звичаї і головне — своїх славних предків, синів України — запорозьких козаків, основна частина кубанців не вважає себе українцями. Відповідь «ми запорожці, а не українці» є результатом «мудрої національної політики» Радянської держави. Навіть делегати з Кубані на Конгресі українців, що відбувся у Києві в січні цього року, в своїх анкетах так зазначали свою національність: «кубанский козак».

Хвиля «українізації» торкнулася цього регіону у 20-х роках. У 1920-му в Катеринодарі діяв Кубанський університет. За даними Кубанського окрвідділу народної освіти, в 1925 році тут налічувалося 900000 жителів, які розмовляли українською мовою. Було 150 українських шкіл. Виходили українські газети «Чорноморець» та «Кубанський край». Цей процес на Кубані згорнувся на початку 30-х років. Українські школи та культурно-просвітницькі заклади ліквідовували. В тайгові концтабори вислали півтори тисячі вчителів. Назви українських станиць були змінені, а українське селянство Кубані спіткав голодомор. Тож за офіційною статистикою, у Краснодарському краї тепер 3,3 відсотка українців, у Ставропольському — 2,4 відсотка до всього населення краю. До того ж у 1925 році до Кубанської губернії передали із складу України Темрюкський та Єйський повіти.

Як і на Слобожанщині, сьогодні для українців Кубані немає нічого українського. Самотужки діють нечисленні українські організації: Чорноморська козача рада (Новоросійськ), товариство української культури «Кубань» (Краснодар), Товариство української мови імені Т. Шевченка у станиці Старомінській та Український культурний центр (Сочі). Ці українські товариства потребують значної допомоги, в першу чергу фінансової, оскільки місцева влада не підтримує їх, а вплив на населення Кубані залишається за найвпливовішою проросійською козацькою організацією регіону — Кубанською козачою радою.

Зелений Клин. Згідно з теперішнім адміністративним поділом — це Приморський і Хабаровський край, Сахалінська та Амурська області. Ці райони масово заселялися з середини та кінця XIX століття — з Одеси до Владивостока морем, а пізніше через Сибір залізницею до Хабаровська. Самі за себе промовляють такі назви населених пунктів, як Знам'янка, Рокитне, Веселий Кут, Кам'янець-Подільський та інші.

Лютнева революція 1917 року дала поштовх розвиткові національної культури на Далекому Сході. Виходили чотири українські газети, працювали українські школи, місцеві українські органи влади. Це була «держава в державі». Після встановлення у 1922 році влади більшовиків почалися масові арешти серед українського керівництва краю. В 1924 році у Читі відбувся судовий процес над українцями, що прагнули створити свою державність на Далекому Сході.

Нині в цьому регіоні діє кілька українських культурно-освітніх товариств, робота яких не знаходить підтримки у місцевої влади. Найбільш діяльне серед них — Товариство української культури у Владивостоці. В травні нинішнього року з його ініціативи тут вперше за шістдесят років провели Дні української культури. Тепер у регіоні проживає понад 185 тисяч осіб, які називають себе українцями (8,2 відсотка від загальної кількості жителів краю). Місцеві українські активісти гостро ставлять питання про відкриття у Владивостоці представництва України.

Серед інших регіонів, де відсоток українців до загальної кількості населення є значним, відносять також Республіку Комі (8,3 відсотка) та Тюменську область (8,4). До Республіки Комі з України вивозили «розкуркулених» селян та політв'язнів. Там працює кілька українських товариств (у містах Сиктивкарі, Ухті, Воркуті). Ці товариства гостро ставлять питання щодо повернення для подальшого проживання в Україні колишніх політв'язнів. 600 тисяч промисловиків Тюменської області з України добувають половину всієї нафти цього регіону. В містах Тюмені, Сургуті, Новому Уренгої почали діяти українські осередки, які домагаються створення у цій області представництва Української держави для вирішення актуальних проблем, що виникають. Названі товариства планують створити Об'єднання українців Тюменської області для координації спільних дій для забезпечення своїх соціальних та національних прав як у регіоні, так і в Україні. Протягом цього року представники українських громад регіону мали прямі контакти з урядом України і в майбутньому сподіваються безпосередньо впливати на виконання урядом Росії та області зобов'язань щодо постачання нафтопродуктів в Україну. Невідрегульованим поки що залишається здійснення вахтового методу роботи працівників з України в Тюменській області.

Проблема

ЧИСЕЛЬНІСТЬ УКРАЇНЦІВ

Чисельність українців в адміністративно-територіальних районах Російської Федерації, за даними перепису населення 1989 року, є такою:

	Українців — чоловік	У % до всього населення
Автономні республіки		
Башкирська	74990	1,9
Бурятська	22868	2,2
Кабардино-Балкарська	12826	1,7
Калмицька	4069	1,3
Карельська	28242	3,6
Комі	104170	8,3
Північно-Осетинська	10088	1,6
Татарська		
Тувинська		
Удмуртська		
Чечено-Інгуш[...]		
Якутська		
Автономні [...]		
Адигейська		
Єврейська		
Хакаська		
Автономні [...]		
Коряцький		
Ненецький		
Таймирський		
Усть-Ординс[...]		
Ханти-Мансі[...]		
Чукотський		
Евенкійський		
Ямало-Ненец[...]		
Краї		
Алтайський		
Краснодарс[...]		
Красноярсь[...]		
Приморський		
Ставропольс[...]		
Хабаровськи[...]		
Області		
Амурська		
Архангел[...]		
Астраханськ[...]		
Бєлгородськ[...]		
Брянська		
Володимирсь[...]		
Волгоградсь[...]		
Вологодська		
Воронезька		
Івановська		
Іркутська		
Калінінградс[...]		
Калузька		
Камчатська		
Кемеровська		
Кіровська		
Костромська		
Куйбишевсь[...]		
Курганська		
Курська		
м. С.-П[...]рб[...]		
Ленінгр[...]сь[...]		
Липецька		
Магаданська		
м. Москва		
Московська		
Мурманська		
Нижнєгород[...]		
Новгородськ[...]		
Новосибірсь[...]		
Омська		
Оренбурзька		
Орловська		
Пензенська		
Пермська		
Псковська		
Ростовська		
Рязанська		
Саратовська		
Сахалінська		
Свердловськ[...]		
Смоленська		
Тамбовська		
Тверська		
Томська		
Тульська		
Тюменська		
Ульяновська		
Челябінська		
Читинська		
Ярославська		

Загальна [...] становить 4[...] населення Р[...] ка, що ці о[...] розселення у[...]

ТОВАРИС[...]

Сьогодні [...] які ставлять [...] їнців у міс[...] тому, вони м[...] блем. Це і [...] ців, надання [...] сами, оскіль[...]

Проблема

УКРАЇНЦІ В РОСІЇ

ської дер-
агін укра-
рейшов на
царі, за-
учали ук-
емель від
елення ук-
Курська,
ського до-
іграції ук-
о розмаху
резні 1654
потрапля-
не першими
а Виговсь-
в від Пет-
а XII геть-
українське,
Згадаймо
ої Січі, а

у державу
ав Москву.
ні до Мос-
ьтурному і
змушений
що народ
этого не

українців
церковні
Катерина
земського:
ми ідеями.
ії, які уп-
усити їх
етапи цієї
одиться на
кінці XVIII
елення ко
» козакам
м Російсь-
еміграція
й половині
и сім'ї ук-
1897 року
годні лише
х земляків.
а радянсь-
«куркулів»
адана тих,
нської вла-
нців-політ-
начна кіль-
ського насе-

ерації ви-
ни: Слобо-
лин (Дале-

родську та
нся на цих
ких козаків
південних
а 2492316
411. У Во-
овину —
кількості
і було 90
рюченсько-

17 року на
о державо-
увся укра-

обожанци-

х шкіл.
ор та ін.».
в середині
регулюван-
СР і Біло-
України до
ма Грайво-
іти — до
а Бірючен-
становили
ення. Сьо-
бласті їх 5
— 5,4 від-
ній навча-
жодної ук-
діо і теле-

00 літ від
ні — це
кого країв.
одар). Са-
літику ро-
мовану на
осі живуть
ни живуть
уряду Ро-

Бо ж, маю-
своїх слав-
ків, основ-
Відповідь
удрої наці-
делегати з
єві в січні
національ-

у 20-х ро-
й універси-

тет. За даними Кубанського окрвідділу народної освіти, в 1925 році тут налічувалося 900000 жителів, які розмовляли українською мовою. Було 150 українських шкіл. Виходили українські газети «Чорноморець» та «Кубанський край». Цей процес на Кубані згорнувся на початку 30-х років. Українські школи та культурно-просвітницькі заклади ліквідовували. В тайгові концтабори вислали півтори тисячі вчителів. Назви українських станиць були змінені, а українське селянство Кубані спіткав голодомор. Тож за офіційною статистикою, у Краснодарському краї тепер 3,3 відсотка українців, у Ставропольському — 2,4 відсотка до всього населення краю. До того ж у 1925 році до Кубанської губернії передали із складу України Темрюкський та Єйський повіти.

Як і на Слобожанщині, сьогодні для українців Кубані немає нічого українського. Самотужки діють нечисленні українські організації: Чорноморська козача рада (Новоросійськ), товариство української культури «Кубань» (Краснодар), Товариство української мови імені Т. Шевченка у станиці Старомінській та Український культурний центр (Сочі). Ці українські товариства потребують значної допомоги, в першу чергу фінансової, оскільки місцева влада не підтримує їх, а вплив на населення Кубані залишається за найвпливовішою проросійською козацькою організацією регіону — Кубанською козачою радою.

Зелений Клин. Згідно з теперішнім адміністративним поділом — це Приморський і Хабаровський край, Сахалінська та Амурська області. Ці райони масово заселялися з середини та кінця XIX століття — з Одеси до Владивостока морем, а пізніше через Сибір залізницею до Хабаровська. Самі за себе промовляють такі назви населених пунктів, як Знам'янка, Рокитне, Веселий Кут, Кам'янець-Подільський та інші.

Лютнева революція 1917 року дала поштовх розвиткові національної культури на Далекому Сході. Виходили чотири українські газети, працювали українські школи, місцеві українські органи влади. Це була «держава в державі». Після встановлення у 1922 році влади більшовиків почалися масові арешти серед українського керівництва краю. В 1924 році у Читі відбувся судовий процес над українцями, що прагнули створити свою державність на Далекому Сході.

Нині в цьому регіоні діє кілька українських культурно-освітніх товариств, робота яких не знаходить підтримки у місцевої влади. Найбільш діяльне серед них — Товариство української культури у Владивостоці. В травні нинішнього року з його ініціативи тут вперше за шістдесят років провели Дні української культури. Тепер у регіоні проживає понад 185 тисяч осіб, які називають себе українцями (8,2 відсотка від загальної кількості жителів краю). Місцеві українські активісти гостро ставлять питання про відкриття у Владивостоці представництва України.

Серед інших регіонів, де відсоток українців до загальної кількості населення є значним, відносять також Республіку Комі (8,3 відсотка) та Тюменську область (8,4). До Республіки Комі з України вивозили «розкуркулених» селян та політв'язнів. Там працює кілька українських товариств (у містах Сиктивкарі, Ухті, Воркуті). Ці товариства гостро ставлять питання щодо повернення для подальшого проживання в Україні колишніх політв'язнів. 600 тисяч промисловиків Тюменської області з України добувають половину всієї нафти цього регіону. В містах Тюмені, Сургуті, Новому Уренгої почали діяти українські осередки, які домагаються створення у цій області представництва Української держави для вирішення актуальних проблем, що виникають. Названі товариства планують створити Об'єднання українців Тюменської області для координації спільних дій для забезпечення своїх соціальних та національних прав як у регіоні, так і в Україні. Протягом цього року представники українських громад регіону мали прямі контакти з урядом України і в майбутньому сподіваються безпосередньо впливати на виконання урядом Росії та області зобов'язань щодо постачання нафтопродуктів в Україну. Невідрегульованим поки що залишається здійснення вахтового методу роботи працівників з України в Тюменській області.

ЧИСЕЛЬНІСТЬ УКРАЇНЦІВ

Чисельність українців в адміністративно-територіальних районах Російської Федерації, за даними перепису населення 1989 року, є такою:

	Українців — чоловік	У % до всього населення
Автономні республіки		
Башкирська	74990	1,9
Бурятська	22868	2,2
Кабардино-Балкарська	12826	1,7
Калмицька	4069	1,3
Карельська	28242	3,6
Комі	104170	8,3
Північно-Осетинська	10088	1,6
Татарська	32822	0,9
Тувинська	2208	0,7
Удмуртська	14167	0,9
Чечено-Інгушська	12637	1,0
Якутська	77114	7,0
Автономні області		
Адигейська	13755	3,2
Єврейська	15921	7,4
Хакаська	1323	2,3
Автономні округи		
Коряцький	289	7,2
Ненецький	3728	6,9
Таймирський	4816	8,6
Усть-Ординський Бурятський	2255	1,7
Ханти-Мансійський	148317	11,6
Чукотський	27600	16,8
Евенкійський	1303	5,3
Ямало-Ненецький	85022	17,2
Краї		
Алтайський	76738	2,7
Краснодарський	195883	3,9
Красноярський	118763	3,3
Приморський	185091	8,2
Ставропольський	69189	2,4
Хабаровський	112586	6,2
Області		
Амурська	70759	6,7
Архангел а	53428	3,4
Астраханська	18714	1,9
Бєлгородська	75145	5,4
Брянська	27122	1,8
Володимирська	21844	1,3
Волгоградська	78931	3,0
Вологодська	19134	1,4
Воронезька	122622	5,0
Івановська	15335	1,2
Іркутська	97045	3,4
Калінінградська	62750	7,2
Калузька	30191	2,8
Камчатська	43014	9,1
Кемеровська	65245	2,0
Кіровська	18885	1,1
Костромська	9723	1,2
Куйбишевська	81720	2,5
Курганська	14041	1,3
Курська	227228	1,7
м. С.-П рбург	150982	3,0
Ленінг ька	49182	3,0
Липецька	14983	1,2
Магаданська	85772	15,4
м. Москва	252670	2,8
Московська	185359	2,8
Мурманська	105079	9,0
Нижнєгородська	33344	0,9
Новгородська	14435	1,9
Новосибірська	51027	1,8
Омська	104830	4,9
Оренбурзька	102017	4,7
Орловська	11512	1,3
Пензенська	14942	1,0
Пермська	45711	1,5
Псковська	1535	1,8
Ростовська	178803	4,2
Рязанська	15542	0,1
Саратовська	101832	3,8
Сахалінська	46216	6,5
Свердловська	82215	1,7
Смоленська	21789	1,9
Тамбовська	13688	1,0
Тверська	28941	1,7
Томська	25799	2,6
Тульська	36264	1,9
Тюменська	260203	8,4
Ульяновська	17710	1,3
Челябінська	109615	3,0
Читинська	38208	2,8
Ярославська	18477	1,2

Загальна кількість українців, які проживають у Росії, становить 4362872 чоловіки, тобто три відсотки від усього населення Російської Федерації. Загальноприйнятою є думка, що ці офіційні дані не відображають реальної картини розселення українців у Росії.

ТОВАРИСТВА, ЗЕМЛЯЦТВА

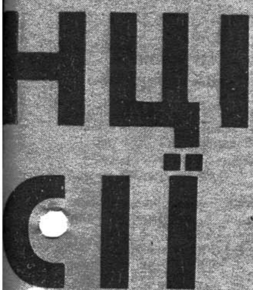
Сьогодні в Росії діє близько сорока українських товариств, які ставлять за мету відродити національну культуру українців у місцях їх проживання. Товариства створені рік-два тому, вони мають ще багато організаційних недоробок і проблем. Це і залучення до роботи більшої кількості українців, надання приміщень, забезпечення оргтехнікою та фінансами, оскільки основного джерела надходжень — членських
внесків — явно не вистачає для активної діял
зазначити, що не завжди українці збираються
нієї організації, як це є, наприклад, у Москві,
но існують товариство «Славутич» і Об'єднан
Москви або у Воркуті (товариства «Славутич»
Але домінує все ж тенденція до об'єднання то
рення горизонтальних та вертикальних структ
що полегшує зв'язок товариств як одне з одни
раїною. Так, у травні цього року в Москві
новчий з'їзд українців Росії, який створив єд
цію українських товариств — Об'єднання ук
Планується провести в нинішньому році регіо
нувальні з'їзди українських товариств Сибіру,
го краю, Республіки Комі та Тюменської облас
Слід також зауважити, що на початку діяль
риства в основному вели культурно-освітни
Сьогоденне життя змушує їх спрямувати зус
шення в першу чергу соціальних та політични
постають перед українцями Росії. Тож є пот
деякі українські культурні товариства або це
женнями представництв України. Вони най
ні з проблемами українських громад і могли
реагувати на всі запити громадян України, як
у тому чи іншому регіоні. Це доцільно ще й то
сові витрати на утримання таких представниц
німальні. А надалі ці представництва могли б
у консульства Міністерства закордонних спра
Багато товариств звертаються до різних де
нов та громадських організацій України з про
сувати їхню діяльність, придбати або відремо
квартири, допомогти в утриманні на штатних п
нених працівників, які виконували б організа
На території Росії сьогодні діють такі укра
ства: МУРМАНСЬК — Українське культур
УХТА — Товариство української мови; ВОР
вариство «Дружба»; ВОРКУТА — товариство
СИКТИВКАР — Товариство української куль
ПЕТЕРБУРГ — Товариство імені Т. Шевчен
ГРАД — Українське товариство; МОСКВА —
молодіжний клуб; МОСКВА — товариство
НИЖНІЙ НОВГОРОД — Товариство українс
УФА — товариство «Кобзар»; ЧЕЛЯБІНСЬК-
ське культурне земляцтво; ВОРОНЕЖ — Ук
риство; КРАСНОДАР — товариство українс
«Кубань»; станиця ГАРЯЧИЙ КЛЮЧ — Ук
риство; станиця СТАРОМІНСЬКА — Україн
во; НОВОРОСІЙСЬК — Чорноморська козач
— Український культурний осередок; КАЛМ
вариство української культури; СУРГУТ —
«Українська родина»; НОВИЙ УРЕНГОЙ —
раїнської мови; НИЖНЬОВАРТОВСЬК — У
млящтво; НОВОСИБІРСЬК — Українськ
ТОМСЬК — центр української культури «Дж
НАУЛ — українське земляцтво «Мрія»; КР
— Українське товариство; ДУДИНКА — Укр
турне товариство; НОРИЛЬСЬК — товариств
ІРКУТСЬК — товариство «Клекіт»; ЯКУТСЬ
ське громадсько-політичне земляцтво; селище
українське товариство «Струмок»; НЕРЮНГ
ство української мови «Кобзар»; АЙХАЛ —
млящтво; селище УДАЧНИЙ — Українськ
СПАСЬК-ДАЛЬНІЙ Приморського краю — то
лений клин»; ВЛАДИВОСТОК — Товарист
культури; САХАЛІН—товариство «Київська
СЬКА ОБЛАСТЬ — Українське земляцтво.
Кількість товариств на території Росії збіль
бливий поштовх цьому процесу дав Конгрес у
відбувся в січні у Києві. Майже вся територі
Камчатки та Чукотки) сьогодні охоплена ді
товариств. Вони, як зазначалося вище, плану
регіональні об'єднання товариств або громад
ня координації діяльності як між ними та Ук
між товариствами та органами влади Росії.

ВЕКТОРИ ПОШУКУ

Проблеми, які порушують сьогодні українц
же схожі між собою. Звичайно, насамперед п
римання громадянства України. Невідпрацьо
механізму призводить до того, що українці,
за угодами в Тюменській та Магаданській о
кож в Республіці Саха, згідно із Законом «П
во України» повинні негайно повернутися
інакше їм не продовжать термін проживання
ація ускладнюється ще й через відсутність
України. Це ще раз підтверджує необхідніст
яким з товариств функцій представництв або
рокої мережі консульств Української держави
пактного проживання українців у Росії. Та
Новоуренгойське українське товариство вже с
взяти на утримання таке представництво у Т
ласті. Українців у цих регіонах непокоїть та
ня за ними житла, що заброньоване в Украї
обміну грошей. Надзвичайно дорогим є переве
Росії в Україну. Можливо, треба визначити
мадян Росії та України, що бажають поверн
з тим, щоб Російська і Українська держави
во відшкодовували вартість перевезення речей
від'їжджають на постійне місце проживання.
Як одну з основних слід виділити проблему
України. На території Росії ведуться в осно
європейські та американська радіотрансляції.
діо у своїх виходах на територію Росії на с
систематичності. Перед телерадіокомпанією «
трібно поставити питання щодо виділення її
жливостей для трансляції Російської редакції
радіо, що створюється при Держтелерадіоком
Колишній «Союздрук», що перейшов у пі
Російської Федерації, через нестачу коштів і
дій з Міністерством зв'язку України не надси
никам української преси.
Єдиний на сьогодні «канал» одержання і
життя в Україні — телекомпанія «Останкін
спотворює події, що відбуваються в нашій дер
трібно цю телекомпанію, що була власністю
колишнього Союзу, використовувати у визнач
ни безпосередньо Українською державою. Тим
сіяни в Україні мають незрівнянно більше
одержувати телетрансляцію з Росії.

ГОЛОС України

	32822	0,9
	2208	0,7
	14167	0,9
	12637	1,0
	77114	7,0
асті		
	13755	3,2
	15921	7,4
	1323	2,3
уги		
	289	7,2
	3728	6,9
	4816	8,6
Бурятський	2255	1,7
ий	148317	11,6
	27600	16,8
	1303	5,3
й	85022	17,2
	76738	2,7
	195883	3,9
	118763	3,3
	185091	8,2
	69189	2,4
	112586	6,2
	70759	6,7
	53428	3,4
	18714	1,9

	75145	5,4
	27122	1,8
	21844	1,3
	78931	3,0
	19134	1,4
	122622	5,0
	15335	1,2
	97045	3,4
	62750	7,2
	30191	2,8
	43014	9,1
	65245	2,0
	18885	1,1
	9723	1,2
	81720	2,5
	14041	1,3
	227228	1,7
	150982	3,0
	49182	3,0
	14983	1,2
	85772	15,4
	252670	2,8
	185359	2,8
	105079	9,0
	33344	0,9
	14435	1,9
	51027	1,8
	104830	4,9
	102017	4,7
	11512	1,3
	14942	1,0
	45711	1,5
	1535	1,8
	178803	4,2
	15542	0,1
	101832	3,8
	46216	6,5
	82215	1,7
	21789	1,9
	13688	1,0
	28941	1,7
	25799	2,6
	36264	1,9
	260203	8,4
	17710	1,3
	109615	3,0
	38208	2,8
	18477	1,2

ість українців, які проживають у Росії, 2 чоловіки, тобто три відсотки від усього кої Федерації. Загальноприйнятою є дум- і дані не відображають реальної картини ців у Росії.

ЗЕМЛЯЦТВА

діє близько сорока українських товариств, ету відродити національну культуру укра- проживання. Товариства створені рік-два ще багато організаційних недоробок і про- ення до роботи більшої кількості україн- іщень, забезпечення оргтехнікою та фінан- овного джерела надходжень — членських внесків — явно не вистачає для активної діяльності. Треба зазначити, що не завжди українці збираються під дахом однієї організації, як це є, наприклад, у Москві, де паралельно існують товариство «Славутич» і Об'єднання українців Москви або у Воркуті (товариства «Славутич» і «Дружба»). Але домінує все ж тенденція до об'єднання товариств, створення горизонтальних та вертикальних структур між ними, що полегшує зв'язок товариств як одне з одним, так і з Україною. Так, у травні цього року в Москві відбувся установчий з'їзд українців Росії, який створив єдину організацію українських товариств — Об'єднання українців Росії. Планується провести в нинішньому році регіональні об'єднувальні з'їзди українських товариств Сибіру, Приморського краю, Республіки Комі та Тюменської області.

Слід також зауважити, що на початку діяльності ці товариства в основному вели культурно-освітницьку роботу. Сьогоденне життя змушує їх спрямувати зусилля на вирішення в першу чергу соціальних та політичних питань, що постають перед українцями Росії. Тож є потреба наділити деякі українські культурні товариства або центри повноваженнями представництв України. Вони найбільше обізнані з проблемами українських громад і могли б оперативно реагувати на всі запити громадян України, які проживають у тому чи іншому регіоні. Це доцільно ще й тому, що фінансові витрати на утримання таких представництв були б мінімальні. А надалі ці представництва могли б перетворитись у консульства Міністерства закордонних справ України.

Багато товариств звертаються до різних державних установ та громадських організацій України з проханням фінансувати їхню діяльність, придбати або відремонтувати штабквартири, допомогти в утриманні на штатних посадах вивільнених працівників, які виконували б організаційну роботу.

На території Росії сьогодні діють такі українські товариства: МУРМАНСЬК — Українське культурне товариство; УХТА — Товариство української мови; ВОРКУТА — товариство «Дружба»; ВОРКУТА — товариство «Славутич»; СИКТИВКАР — Товариство української культури; САНКТ-ПЕТЕРБУРГ — Товариство імені Т. Шевченка; КАЛІНІНГРАД — Українське товариство; МОСКВА — Український молодіжний клуб; МОСКВА — товариство «Славутич»; НИЖНІЙ НОВГОРОД — Товариство української культури; УФА — товариство «Кобзар»; ЧЕЛЯБІНСЬК-67 — Українське культурне земляцтво; ВОРОНЕЖ — Українське товариство; КРАСНОДАР — товариство української культури «Кубань»; станиця ГАРЯЧИЙ КЛЮЧ — Українське товариство; станиця СТАРОМІНСЬКА — Українське товариство; НОВОРОСІЙСЬК — Чорноморська козача рада; СОЧІ — Український культурний осередок; КАЛМИКІЯ — Товариство української культури; СУРГУТ — товариство «Українська родина»; НОВИЙ УРЕНГОЙ — Товариство української мови; НИЖНЬОВАРТОВСЬК — Українське земляцтво; НОВОСИБІРСЬК — Українське земляцтво; ТОМСЬК — центр української культури «Джерело»; БАРНАУЛ — українське земляцтво «Мрія»; КРАСНОЯРСЬК — Українське товариство; ДУДИНКА — Українське культурне товариство; НОРИЛЬСЬК — товариство «Славутич»; ІРКУТСЬК — товариство «Клекіт»; ЯКУТСЬК — Українське громадсько-політичне земляцтво; селище ЧУЛЬМАН — українське товариство «Струмок»; НЕРЮНГРІ — товариство української мови «Кобзар»; АЙХАЛ — Українське земляцтво; селище УДАЧНИЙ — Українське земляцтво; СПАСЬК-ДАЛЬНІЙ Приморського краю — товариство «Зелений клин»; ВЛАДИВОСТОК — Товариство української культури; САХАЛІН—товариство «Київська Русь»; АМУРСЬКА ОБЛАСТЬ — Українське земляцтво.

Кількість товариств на території Росії збільшується. Особливий поштовх цьому процесу дав Конгрес українців, що відбувся в січні у Києві. Майже вся територія Росії (окрім Камчатки та Чукотки) сьогодні охоплена діяльністю таких товариств. Вони, як зазначалося вище, планують провести регіональні об'єднання товариств або громад для полегшення координації діяльності як між ними та Україною, так і між товариствами та органами влади Росії.

ВЕКТОРИ ПОШУКУ

Проблеми, які порушують сьогодні українці в Росії, дуже схожі між собою. Звичайно, насамперед це питання отримання громадянства України. Невідпрацьованість цього механізму призводить до того, що українці, які працюють за угодами в Тюменській та Магаданській областях, а також в Республіці Саха, згідно із Законом «Про громадянство України» повинні негайно повернутися в Україну, інакше їм не продовжать термін проживання у Росії. Ситуація ускладнюється ще й через відсутність інформації з України. Це ще раз підтверджує необхідність надання деяким з товариств функцій представництв або відкриття широкої мережі консульств Української держави в місцях компактного проживання українців у Росії. Так, наприклад, Новоуренгойське українське товариство вже сьогодні готове взяти на утримання таке представництво у Тюменській області. Українців у цих регіонах непокоїть також збереження за ними житла, що заброньоване в Україні, та механізм обміну грошей. Надзвичайно дорогим є перевезення речей з Росії в Україну. Можливо, треба визначити категорію громадян Росії та України, що бажають повернутися додому, з тим, щоб Російська і Українська держави хоча б частково відшкодовували вартість перевезення речей громадян, що від'їжджають на постійне місце проживання.

Як одну з основних слід виділити проблему інформації з України. На території Росії ведуться в основному західноєвропейські та американська радіотрансляції. Українське радіо у своїх виходах на територію Росії на сьогодні не має систематичності. Перед телерадіокомпанією «Останкіно» потрібно поставити питання щодо виділення її технічних можливостей для трансляції Російської редакції Українського радіо, що створюється при Держтелерадіокомпанії України.

Колишній «Союздрук», що перейшов у підпорядкування Російської Федерації, через нестачу коштів і неузгодженість дій з Міністерством зв'язку України не надсилає передплатникам української преси.

Єдиний на сьогодні «канал» одержання інформації про життя в Україні — телекомпанія «Останкіно», яка часом спотворює події, що відбуваються в нашій державі. Тож потрібно цю телекомпанію, що була власністю всіх республік колишнього Союзу, використовувати у визначені дні і години безпосередньо Українською державою. Тим паче, що росіяни в Україні мають незрівнянно більше можливостей одержувати телетрансляцію з Росії.

На території Росії сьогодні не діє жодна українська середня школа, немає жодного українського середнього чи вищого навчального закладу. Міністерство освіти Башкортостану, відкривши одну українську школу, не змогло забезпечити її викладачами. Нагальним є питання відкриття українських факультетів вищих та середніх навчальних закладів у Росії для української діаспори.

У Москві, Санкт-Петербурзі, Сочі, Завітинську Амурської області, Омську почали діяти недільні школи. Їх робота ускладнюється, бо немає постійних приміщень, підручників, учителів. Очевидно, Російська держава повинна була б узяти під свою опіку організацію та функціонування цих шкіл. Порівняння із російськими школами в Україні тут робити просто неможливо, настільки величезною є відмінність: жодної української школи в Росії і п'ять тисяч російських шкіл в Україні.

Військова проблема в українців Росії — одна з найпекучіших на сьогодні. З початком творення збройних сил Росії і виникненням загрози позбавлення соціальних гарантій військовослужбовців, що звернулися з проханням перейти на службу Україні, постала потреба отримати конкретні гарантії від українського уряду щодо повернення на Батьківщину в разі продовження або припинення служби у Збройних Силах Росії і збереження соціальних прав як на території України, так і на території Росії. Міністерства оборони України і Росії повинні регулярно інформувати військовослужбовців-українців Росії щодо всіх правових положень, які їх стосуються.

Українське товариство у Санкт-Петербурзі порушило питання про повернення в Україну козацьких клейнодів. Про повернення з Росії українських культурних цінностей йдеться і в зверненні конференції товариства «Клекіт» з Іркутська до Президента України.

Є чимало свідчень тісної співпраці українських громад з місцевою державною адміністрацією (Республіка Саха. Норильськ, Башкортостан). Але є й такий неприємний факт, як заборона реєстрації українського товариства у Воронежі. Місцева влада пояснює це «небажанням роздмухувати націоналістичні настрої».

Треба зазначити, що за посередництвом українських товариств у Росії зав'язуються тісні економічні зв'язки регіонів Росії з українським урядом. Це видно на прикладі Тюменської області (сприяння Новоуренгойського товариства у виділенні 300 тисяч тонн нафтопродуктів для України) і Республіки Саха (підписання угоди між Республікою Саха і Україною з допомогою українського товариства імені Т. Шевченка з Якутська). Тому українським економістам варто проаналізувати роботу і, можливо, частину прибутків спрямувати на розвиток цих українських товариств.

Для регуляції процесу переселення в Україну тих, хто вирішив повернутися на свою етнічну Батьківщину, потрібна державна програма. Адже в Україні не існує сьогодні організації, яка безпосередньо займалася б цим важливим питанням, а також могла б компетентно засвідчити, на якій підставі конкретна особа має право і честь повернутися в Україну на постійне проживання. Таке право на переїзд в Україну попередньо повинні були б засвідчувати місцеві українські організації і передавати усі прохання на розгляд до державних установ (або спеціально створеної для цього установи) в Україні.

Окремим рядком слід виділити місця масових поховань українців на території Росії, ті острови величезного архіпелагу ГУЛАГ, де полягли від куль, голоду та холоду бійці загонів українського руху Опору та звичайні селяни-хлібороби, яких відривали від землі і як «ворожий елемент» вивозили до Півночі та Сибіру. З допомогою місцевих українських громад потрібно створити вірогідну «карту українського ГУЛАГу», залучивши для цього російські архіви, і гідно шанувати пам'ять закатованих земляків.

І кілька слів про діяльність товариства «Україна» щодо співробітництва з українцями в Росії. Перші контакти з українськими громадами в Росії воно започаткувало в 1990 році. Особливого розмаху ця робота набула з початком державотворення України та проведенням у січні цього року Конгресу українців. Товариство створює «банк даних» про українців Росії, забезпечує українські осередки інформацією про життя в Україні, надсилає тексти законодавчих актів, що стосуються проблем східної діаспори. Лише за перші місяці цього року Товариство на запрошення українських громад здійснило поїздки до республіки Саха, Башкортостану, Іркутська, Воронежчини, Приморського краю, Москви. До складу делегацій, за пропозицією товариства «Україна», увійшли народні депутати України, представники уряду, громадськості, митці. Були проведені зустрічі і з українськими громадами, і з представниками державної адміністрації Росії. Товариство порушує питання щодо українців Росії перед відповідними установами в Україні, сприяє формуванню українських громад, вирішенню їхніх організаційних проблем. Велика кількість заходів нашого Товариства запланована на друге півріччя, серед яких і відзначення 200-річчя поселення українців на Кубані, участь у семінарі «Українська культура у Санкт-Петербурзі», прийняття дітей-українців з Росії до літніх таборів, стажування у вузах України осіб за рекомендаціями товариств, участь представників російської діаспори у Всесвітньому форумі українців та багато інших. Відчутною у роботі Товариства є тенденція до значного збільшення обсягу співпраці з українськими громадами Росії.

Українці в Росії є явище особливе. 300-річне панування Росії не тільки не змогло знищити українство як таке, а й не спромоглося навіть винищити його на своїй території. Сьогодні є Україна і є українці в Росії. Це свідчить передусім про силу українського духу, про його незламність.

І тут треба сказати про найголовнішу особливість у відносинах Росії та України: Росія протягом 300 років вела державну політику на винищення українства, Україна ж подібної політики по відношенню до російського народу не мала ніколи! 300 років панування Росії над Україною — це шлях «русифікації». Від першого указу Петра І 1720 року про заборону друкувати церковні книги українською мовою до телеграми ЦК ВКП(б) від 15 грудня 1932 року про негайну русифікацію всіх українських інституцій в СРСР, які знаходяться за межами УРСР, та геноциду українського народу 33-го, ГУЛАГу 30-х та північних таборів 40-х і 50-х років. Хто може навести хоча б один приклад заборони Українською державою протягом її існування російської мови, газет, театрів тощо на своїй території? Немає таких прикладів.

Товариство «Україна».

Увазі головних інженерів і керівників інструментальних підрозділів!

Вінницький інструментальний завод формує «портфель замовлень» і розпочинає у 1993 році випуск інструменту із значно розширеною номенклатурою.

Тепер наша специфікація має такий вигляд:

Розвертки	Ø3÷40
Фрези насадні	Ø40÷100
Фрези дискові пазові	50×3...6; 80×10...14; 63×6...8; 100×10...16
Фрези 3-сторонні з різн. зубом	63×6...12; 80×8...16; 100×10...25; 125××12...25.
Фрези 3-сторонні з дрібн. зубом	50×5; 50×6; 63×6...10; 80×10...16; 100×10...18; 125×10...16.
Фрези пазові затиловані	50×4...6; 63×5...8; 80×7...12; 100×10...16.
Фрези напівкруглі угнуті	50Р1,5...2,5; 63Р2,5...4; 80Р4...8; 100Р8...12; 125Р12...16.
Фрези торцьово-циліндричні	Ø40÷100
Фрези дискові з прогресивною формою зуба тип 1, 2, 3	Ø50, 63, 80, 100
Фрези шпонкові з циліндр. хв.	Ø2÷20
Фрези сегментні	Ø13÷32
Свердла спіральні різн. серії	Ø3÷20
Різці, мітчики.	

Більш повна інформація буде вміщена у збірнику «Спецификация Винницкого инструментального завода на 1993 г.», який незабаром вийде з друку.

Крім цього, завод випускає товари народного вжитку:

набір новосела;
набір бджоляра;
викрутки слюсарно-монтажні, хрестоподібні і в наборі;
парасольки чоловічі, жіночі, дитячі;
протибуксувальний пристрій для легкових автомобілів.

Ви також можете замовити інструмент за вашими кресленнями.

Чекаємо ваших замовлень і пропозицій.

Наша адреса: 287100, м. Вінниця, вул. Ватутіна, 25, тел. 7-15-37 — директор; 7-47-35 — збут; 7-09-69 — заст. директора.

Совместное украинско-бельгийское предприятие «АРГО Трейдинг ЛТД»

предлагает

организациям и частным лицам: увлекательные прогулки на крейсерской яхте (шесть пассажиров) или прогулочном корабле (два салона, четыре каюты, палуба, удобства) по Днепру продолжительностью от 2-х часов до 4-х суток;

продает:

теплоход буксирно-разъездной, год постройки 1984.

Контактные телефоны: (044) 220-11-49, 227-63-82.

ХРИСТИНІВСЬКИЙ райагробуд продає два екскаватори марки **ЭО-26-21** на базі **ЮМЗ-6** в робочому стані.

Ціна за домовленістю.

Звертатися за адресою:

258800, Черкаська обл., м. Христинівка, вул. Кірова № 1, Райагробуд.

Тел.: 2-25-96, 2-27-25, 2-36-10.

Шановні замовники!

ДВО «Теком» формує портфель замовлень енергетичного обладнання на 1993 рік.

ПРОПОНУЄМО

Котли парові продуктивністю одна тонна пари на годину!

— Е-1,0-9М-3 на мазуті
— Е-1,0-9Р-3 на твердому паливі
— Е-1,0-9Г-3 на газі.

Котли парові продуктивністю 1,6 тонни пари на годину; працюючих на газі і на мазуті:

— Е-1,6-ГМН.

Котли парові продуктивністю 2,5 тонни на годину, працюючих на газі і на мазуті:

— Е-2,5-0,9ГМ.

Транспортабельні котельні установки

— ТКУ-0,7М.

Котли водогрійні

— КВГ-7,56-150 продуктивністю 6,5 г/кал;
— КВГ-4,65-150 продуктивністю 4 г/кал.

Водопідготовчі устіновки

— ВПУ-2,5 продуктивністю 2,5 м² води на годину.

Системи водяного опалення — СВО-16Т-01М.

Довідки по телефону:

(04746) 2-13-80 — відділ збуту, 2-12-86 — заст. генерального директора з комерційних питань, 2-22-32 — комутатор.

Телефакс: 2-23-07.

Телетайп: 147448 «Темп».

Поштова адреса: 259830, м. Монастирище Черкаської області, вул. Леніна 122, Об'єднання «Теком».

Телеграф: Монастирище Черкаської Теком.

Концерн «Арабат» предлагает к свободной продаже имеющиеся в наличии следующие автомобили и материалы:

— ГАЗ-531201 «шасси» — 8 шт.;
— ГАЗ-33073 М «бортовой» — 4 шт.;
— ГАЗ-5312 «бортовой» — 10 шт.;
— ГАЗ-3307 «шасси» — 4 шт.;
— ГАЗ-66 (16, 17) «бортовой» — 10 шт.;
— ГАЗ-31029 — 2 шт.;
— САЗ-3597 «самосвал» — 10 шт.;
— Москвич-2141 — 6 шт.;
— Москвич «ИЖ»-2715 «Пикап» — 4 шт.;
— РАФ 2303 «пассажирский» — 4 шт.;
— РАФ — «Люкс» — 2 шт.;
— УАЗ-4692-31512 — 6 шт.;
— УАЗ-3962 «медицинский» — 4 шт.;
— УАЗ — «будка грузовая» — 4 шт.;
— УАЗ-3303 «бортовой» — 6 шт.;
— УАЗ — «шасси» — 4 шт.;
— УАЗ-2206 «микроавтобус» — 4 шт.;
— автокран КС-3575—2 шт.;
— автокран КС-3575 «экспортное исполнение» — 1 шт.;
— Камаз-53212 — 2 шт.;
— А-УАЗ «Волынь» — 4 шт.;
— ЛАЗ автобус «Турист» — 2 шт.;
— ВАЗ-21040 — 2 шт.;
— ВАЗ-21043 — 3 шт.;
— ВАЗ-21060 — 3 шт.;
— ВАЗ-21063 — 4 шт.;
— ВАЗ-21061 — 3 шт.;
— ВАЗ-21050 — 2 шт.;
— ВАЗ-21951 — 2 шт.;
— ВАЗ-21063 — 2 шт.;
— ВАЗ-21070 — 2 шт.;
— ВАЗ-21074 — 2 шт.;
— ВАЗ-21080 — 2 шт.;
— ВАЗ-21088 — 2 шт.;
— ВАЗ-21090 — 2 шт.;
— ВАЗ-21091 — 2 шт.;
— ВАЗ-21093 — 2 шт.;
— ВАЗ-21099 — 2 шт.;
— ВАЗ «АКА»-1111 — 2 шт.;
— ВАЗ-2121 — 2 шт.;

сахар-песок 1000 т 60 руб. — 1 кг, самовывоз;

бензин А-76 цистерна 60 т. 1000 т 18000 за тонну;

ружье ИЖ-43 (12 кал.) гориз. 2-ствольное 120 шт. 21000 руб.;

ружье ИЖ-27М (2-ствольное верт. 12 калиб.). 120 шт. 23000 руб.; патроны для ружья пластмас. 12 калибр. 10000 шт. 12 руб.;

Шлакопортландцемент марок 400, 500 по 1800 руб. за тонну.

Доставка ж/д транспортом. Имеется 2000 тонн:

— профилированный настил оцинкованный размером 1 м× 6 м с гофрой 80 мм. Имеется 2 тонны;
— комбикорм продукционный;
— рецепт 16-82 ТУ 15-1034-89;
— рецепт К-3М ТУ-15-1034-80.

Отгрузка ж/д транспортом.
Обращаться:
телефон 2-49-56;
факс 2-22-16;
телекс 273125 «Елена», телетайп 273387 «Арабат».

Концерн «Арабат» приглашает на работу специалистов по внешнеэкономической деятельности с соответствующим стажем работы в этой сфере.

Концерн «Арабат» предлагает свои услуги в сфере связи, а именно: вас могут связать с любой точкой СНГ, а также с иностранными партнерами. Вам предлагается воспользоваться услугами телекса, АТ, факс.

На здобуття Державних премій України 1992 року в галузі архітектури

Міністерство інвестицій і будівництва України та Спілка архітекторів України повідомляють що згідно з «Положенням про Державну премію України в галузі архітектури», для участі в конкурсі на здобуття Державних премій України в галузі архітектури 1992 року подано об'єкти:

Готельний комплекс «Інтурист» на 735 місць у Києві по вул. Госпітальній. Авторський колектив: Набок Ю. М., Клименко Н. Л., Якубовський Н. (громадянин Польщі) — архітектори, Трофименко Ю. М., Плахчевський Є. (громадянин Польщі) — інженери. Робота висунута інститутом «КиївЗНДІЕП»;

Зведена схема районного планування України. Авторський колектив: Білокінь Ю. М., Пильник Є. О. — архітектори, Акімова Л. А., Нудельман В. І. — економіко-географи, Донець А. К., Міщук О. А., Шаповалов Е. В. — інженери-будівельники, Ліштаєва Н. Ф. — інженер-картограф. Робота висунута Українським державним проектно-виробничим об'єднанням «Діпромісто»;

Музей А. С. Макаренка Куряжської ВТК в селищі Подвірки Харківської області. Авторський колектив: Виноградова І. В., Другак О. Г., Яковенко О. Г. — архітектори, Підгорний І. Л. — начальник будівництва. Робота висунута інститутом «Укрмісьбудпроект»;

Курортний готель «Бескид» на 500 місць в м. Трускавець Львівської області. Авторський колектив: Дрогомирецька М. М., Горох І. М., Коцюба Р. О. — архітектори. Робота висунута Львівської організацією Спілки архітекторів України;

Громадський центр с. Турки Коломийського району Івано-Франківської області. Авторський колектив: Калак М. М., Мицай В. А., Павлюк І. М., Чулуп М. М. — архітектори, Вишиванюк М. В. — начальник будівництва, голова колгоспу, Чоланюк Т. Г. — інженер-будівельник. Робота висунута Івано-Франківською організацією Спілки архітекторів України;

Санаторій «Лаванда» на 380 місць курорт Моршин Львівської області. Авторський колектив: Дейнека С. І., Доценко А. О., Слободський О. Б. — архітектори. Робота висунута інститутом «Курортбудпроект».

Міністерство інвестицій і будівництва України та Спілка архітекторів України звертаються до громадськості, творчих спілок, проектних, науково-дослідних та учбових інститутів, установ, організацій і редакцій газет та журналів з проханням взяти участь у обговоренні названих об'єктів.

Всі відгуки та побажання просимо надсилати до Міністерства інвестицій і будівництва України на адресу: 252008, Київ-8, вул. Садова, 3, телефон 293-45-89.

БРОВАРСКОЙ ЗАВОД АЛЮМИНИЕВЫХ СТРОИТЕЛЬНЫХ КОНСТРУКЦИЙ

реализует за наличный и безналичный расчет:

Профиль алюминиевый прессованный:

1. Витражи, витрины, тамбуры, окна, двери, перегородки;
2. Потолки подвесные;
3. Декоративно-облицовочные и защитные изделия.

Товары народного потребления:

1. Оконные карнизы, крючки к карнизам, доски гладильные, теплицы под стекло, теплицы под пленку, парники, лестницы гимнастические и приставные, емкости для жидких и сыпучих продуктов, медогонки, ограждения для балконов и декоративные, вешалки навесные, решетки для сушки белья, канистры для бензина, плитки облицовочные, уголки, рейки расшивочные, подкладки под электровыключатели.

Адрес завода: 255020, г. Бровары Киевской обл., Промузел. БЗАСК.

Телефоны для справок: (044-94) 5-43-83 — отдел сбыта; 5-43-84 — планово-экономический отдел (цены).

ЦКБ 5 предлагает 16-канальные электроэнцефалографы

Наш адрес: 310018, Харьков, пер. Балакирева, 5, Центральная клиническая больница № 5. Факс 330-711.

Телефоны: 8-(0572) 33-13-00, 33-07-11, 33-33-11.

Государственное производственное объединение «Проэкс» реализует оптовые партии изделий из древесины и пиломатериалы:

доска необрезная 25, 40 и более 44 мм;
доска обрезная 25 мм;
комплекты садовой мебели;
плинтус и наличник;
дверные блоки ДГ 21-9 ц;
оконные блоки ОР 15—15 (двойные);
комплекты дощатки для плодоовощных ящиков и хлебных лотков;
ульи двухсекционные на 24 рамки;
срубы дачных домов из калиброванных бревен хвойных пород размерами 4,5×4, 5×27 м и 6,3×6,3×2,7 м.

Поставка оптовых партий изделий из древесины и пиломатериалов производится со складов в г. Днепропетровске и вагонами МПС.

Наши реквизиты: г. Днепропетровск, 320070, пр. Карла Маркса, 60, комн. 529; тел. 44-06-23.

В ОЧІКУВАННІ СВЯТА

Футбол

Як уже повідомлялося, 13 вересня на Республіканському стадіоні столиці України о 16.00 розпочнеться футбольне свято, головною подією якого стане поєдинок між командою журналістів «Пресинг» та командою, складеною з акторів, співаків, режисерів, — «Арт-обстріл».

— Гадаю, що прихильників футболу чекає багато цікавого, — розповідає спортивний оглядач газети «Киевские ведомости» — організатор свята — Олександр Липенко. — Діти зможуть поласувати морозивом. Про це подбає мале підприємство «Наталка». До речі, вона приготує солодкий приз-сюрприз і для «Арт-обстрілу». Кияни-чоловіки вже цікавляться: а що, розмови про пиво — правда? Так, головний спонсор свята фірма «Меркурій» вже замовила десять діжок. Цей бадьорливий напій і морозиво, як обіцялося, буде безкоштовним. Планується й розиграш лотереї, головним призом якої стане автомобіль марки «Вольво».

Нагадаю, що спонсор команди артистів — фірма «Довіра», журналістів — «Маріам». Найкращі гравці дістануть спеціальні призи. Скажімо, спортивний костюм виробництва ФРН приготував магазин «Фантазія» (СП «Ретур»). Кооператив «Гамбіт», який очолює Роман Климашов (віце-президент Всесвітньої федерації шашок), збирається вручити призи обом командам. Нарешті, відома страхова компанія «Омета інстер» пропонує застрахувати усіх чисто учасників матчу і суддів на чолі з популярним арбітром, головою суддівського комітету Федерації футболу України Костянтином Вихровим на сто тисяч купонів кожного...

— А хто ж виступатиме в команді артистів?

— Склад цієї команди поки що стабільним не назвеш. Знаєте, у людей гастролі, концерти. Але є ядро колективу, яке утворюють Алім Федоринський, Володимир Крайнєв, Олександр Тищенко, Степан Олексенко, Іван Попович, Тарас Петриненко, Ігор Демарін, Володимир Бистряков. Граючий тренер команди — відомий поет-пісняр Юрій Рибчинський, головний тренер — заслужений майстер спорту Володимир Трошкін, консультант — Сергій Кичигін. Збирається допомогти акторській футбольній бригаді наш земляк, а нині проповідник Євангельського центру міста Міннеаполіс (США) Віктор Браницький. І молитвою, і грою. Адже Віктор у юнацькі роки навчався в футбольній школі київського «Динамо»...

Записав Віктор ГЕНЧУК.

ВОНИ ВИХОДЯТЬ НА ПОЛЕ

«ДИНАМО» (КИЇВ)

ГЕНЕРАЛЬНИЙ МЕНЕДЖЕР Михайло Ошемков. НАЧАЛЬНИК КОМАНДИ Йожеф Сабо. ГОЛОВНИЙ ТРЕНЕР Анатолій Пузач. ТРЕНЕРИ — Віктор Колотов і Володимир Безсонов.

ВОРОТАРІ: Мартинкенас Вальдемарас (1966), Кутепов Ігор (1965), Сирота Святослав (1970). ЗАХИСНИКИ: Алексаненков Андрій (1969), Безсмертний Анатолій (1969), Заєць Сергій (1969), Зуєнко Микола (1972, із «Зорі»-МАЛС, Луганськ), Дем'яненко Анатолій (1959), Мороз Юрій (1970), Цвейба Ахрік (1966), Шматоваленко Сергій (1967), Лужний Олег (1968). ПІВЗАХИСНИКИ: Анненков Андрій (1969), Беца Степан (1970), Волотьок Сергій (1967), Грицина Юрій (1971), Ковалець Сергій (1968), Мороз Віктор (1968), Панкратьєв Ігор (1964, з «Жальгіріса», Вільнюс), Шкапенко Павло (1972, з «Металурга», Запоріжжя), Шаран Володимир (1971), Яковенко Павло (1964). НАПАДАЮЧІ: Леоненко Віктор (1969), Мінтенко Віталій (1972).

«МЕТАЛІСТ» (ХАРКІВ)

НАЧАЛЬНИК КОМАНДИ Шподарунок Роман. ГОЛОВНИЙ ТРЕНЕР Ткаченко Леонід. ТРЕНЕРИ — Довбій Олександр і Берников Станіслав.

ВОРОТАРІ: Помазун Олександр (1971), Савченко Володимир (1973). ЗАХИСНИКИ: Пец Роман (1969), Касторний Олег (1970), Панчишин Іван (1961), Панчик Валерій (1963, з «Кристалу», Херсон), Боровик Олександр (1969, з «Росі», Біла Церква). ПІВЗАХИСНИКИ: Хомуха Дмитро (1969), Кандауров Сергій (1972), Миколаєнко Юрій (1965), Прудиус Владислав (1973), Шинкарьов Андрій (1970), Назаров Євген (1972), Кравчук Вадим (1967). НАПАДАЮЧІ: Колесник Вадим (1967), Аджоєв Гурам (1961), Призетко Олександр (1971), Карабута Олександр (1974), Пушкуца Віталій (1974, з «Олімпії», Харків), Соловйов Олег (1973, з «Енергомашу», Бєлгород, Росія).

Фото Миколи БОЧКА.

ЗА КУБОК ЛІГИ

Хокей

От і прийшла хокейна пора: стартує розиграш Кубка Міжнародної хокейної ліги (МХЛ). Пропонуємо вашій увазі календар першого етапу турніру в другій зоні.

5—6 вересня. «Сокіл» (Київ) — СКА (Санкт-Петербург), «Динамо» (Мінськ) — «Ригас Старс» (Рига). **9—10.** «Сокіл» — «Ригас Старс», «Динамо» — СКА. **11—12.** «Металург» (Череповець) — «Кристал» (Саратов). **15—16.** СКА — «Кристал», «Ригас Старс» — «Металург». **19—20.** СКА — «Металург», «Ригас Старс» — «Кристал», «Сокіл» — «Динамо». **26—27.** «Металург» — «Сокіл», «Кристал» — «Динамо», «Ригас Старс» — СКА. **30 вересня — 1 жовтня.** «Металург» — «Динамо», «Кристал» — «Сокіл». **4—5 жовтня.** «Динамо» — «Сокіл», «Кристал» — «Ригас Старс». **6—7.** «Металург» — СКА. **10—11.** «Кристал» — СКА. **13—14.** «Металург» — «Ригас Старс». **17—18.** СКА — «Ригас Старс». **18—19.** «Динамо» — «Кристал», «Сокіл» — «Металург». **22—23.** «Динамо» — «Металург», «Сокіл» — «Кристал». **26—27.** «Кристал» — «Металург». **28—29.** «Ригас Старс» — «Динамо», СКА — «Сокіл». **1—2 листопада.** «Ригас Старс» — «Сокіл», СКА — «Динамо».

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

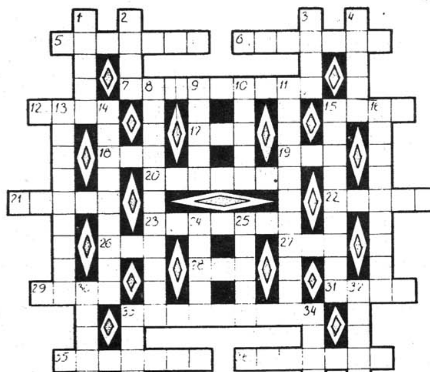
Теніс. На фінішну пряму вийшов перший національний чемпіонат України з тенісу, який проходить на кортах Донецька. Серед жінок найсильнішою виявилася Ірина Сухова (Донецьк), яка у фінальній зустрічі взяла гору над Талиною Бейко (Київ) — 6:0, 6:2. Тренує Сухову дворазова чемпіонка Європи, заслужений майстер спорту Олена Єлисеєнко.

Боротьба греко-римська. Успішно виступили на юніорській першості Європи в угорському місті Секешфехерварі спортсмени України, які здобули чотири золоті нагороди. Стільки ж — у представників Росії. По одній нагороді вищої проби на рахунку угорської та шведської команд.

КРОСВОРД

По горизонталі: 5. Місто на Чернігівщині. 6. Видатний український учений-літературознавець і політичний діяч, член Центральної Ради. 7. Пісня, що виконувалася у давніх греків під час весільних обрядів. 12. Видатний український поет. 15. Майстриня народного декоративного розпису Петриківської школи. 17. Вічнозелене хвойне дерево. 18. Одиничний вектор. 19. Столиця Башкирії. 20. Неканонічний релігійний твір. 21. Футболіст львівських «Карпат», володар Кубка Радянського Союзу. 22. Одна з форм монополії у промисловості. 23. Період палеозойської ери. 26. Адміністративно-територіальна одиниця у Швеції. 27. Територія, розташована далеко від лінії фронту. 28. Шаховий термін. 29. Місто у Галицько-Волинському князівстві, засноване Данилом Галицьким. 31. Міжнародне позначення півночі. 33. Тонка бавовняна тканина. 35. Картина Володимира Макаренка, сучасного українського художника в Парижі. 36. Коломийські купці, які в XIII—XVIII ст. забезпечували Україну сіллю.

По вертикалі: 1. Одне з найдавніших міст Шумеру, культовий центр бога мудрості Енкі. 2. Родина французьких живописців доби Відродження. 3. Цариця богів, дружина Зевса у давньогрецькій міфології. 4. Один з керівників Коліївщини. 8. Звукова система, що має п'ять звуків різної висоти в межах октави. 9. Надрядковий знак над скорочено написаним словом у слов'янській писемності. 10. Тонка прозора плівка на глазурі. 11. Рання стадія капіталістичного промислового виробництва. 13. Українська драматична актриса, заслужена артистка України. 14. Столиця V Олімпіади. 15. В'язка маса для ліплення. 16. Опера Ріхарда Вагнера. 24. Одна з найстаріших українських хорових капел. 25. Популярний французький футбольний арбітр. 30. Загальний закон, основа світу у ряді давніх філософських систем. 32. Ліва притока Дніпра. 33. Планета Сонячної системи. 34. Споруда, що прокладає шлях над рікою.

ЧЕТВЕР

3 вересня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої.
9.00 Художній фільм «Дама з папугою».
10.35 Звучить віолончель.
11.10 Теленарис «Ростислав Синько. Доля моя — телефільм».
11.50 УТН.
12.05 Менора. Програма про історію та культуру єврейського народу.
13.05 Сонячне коло.
16.00 УТН.
16.05 Для дітей. До... мі... соль.
16.35 Художній телефільм «Гостя з майбутнього».
17.40 Республіканська фізико-математична школа.
18.10 А. Солов'яненко виконує твори на вірші Т. Шевченка.
18.30 «Очищення в храмі твоєму. Живописець Галина Неледва».
19.00 УТН.
19.10 Науково - популярний фільм «Врубель у Києві».
19.30 Граємо джаз.
20.40 Реклама.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО.
21.35 Хроніка МВС.
21.50 Молодіжна студія «Гарт».
23.35 УТН.
23.50 Науково - популярний фільм «Останній шанс».

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.50 Мультфільм.
8.00 Новини.
8.20 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
9.50 Рок-урок.
10.30 «Погана прикмета». Короткометражний художній фільм.
11.00 Новини
11.20 «Циган». Художній телефільм. 3 серія.
12.40 «Такий довгоочікуваний день». Короткометражний художній телефільм.
13.05 «Кохання і злодійство».
14.00 Новини
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 Уолт Дісней представляє...
16.05 «Шість з шести».
16.45 Грає Л. Власенко (фортепіано).
17.00 Новини.
17.20 ...До шістнадцяти і старші.
17.45 ТБ «Нева».
18.00 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
18.45 Прем'єра документального телефільму «Олександр Солженіцин». Частина 2.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 «КТВ-1» і канал «Франс-Інтернасьональ» представляють прем'єру художнього телефільму «Хемінгуей». 2 серія.
22.30 Чорний ящик.
23.00 Новини.
23.25 Пам'яті Євгенія Мартинова.

КАНАЛ «РОСІЯ», ІІ ПРОГРАМА УТ

7.00 Вісті.
7.20 Час ділових людей.
7.50 XX століття в кадрі і за кадром.
8.50 У злагоді з собою і з світом.
9.20 На концерті О. Дольського.
10.40 Денний сеанс. Художній телефільм «Санта-Барбара». 69 серія.
11.30 Відкритий чемпіонат США з тенісу.
12.25 Дозвілля. Увага, знімаю.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Художній телефільм-вистава «Сватання на Гончарівці».
15.00 Термінал.
15.30 Мистецтво відображення.
16.00 Пілігрим.
16.45 Там-там-новини.
17.00 ТрансРосефір: «Депутатські канікули».
17.45 Програма «Ключ».
18.00 Парламентський вісник.
18.15 Студія «Нота бене»
18.55 Реклама.
19.00 Київська панорама.
19.20 Документальний фільм «Про Василя Ярошенка».
19.45 Домашній екран. Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара».
20.35 Художній телефільм-вистава «Сватання на Гончарівці».
21.55 Фільм-концерт
22.40 Документальний фільм «Благословляю і молюся»

ПРОГРАМА «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.30 Мультфільми.
14.00 Худ. фільм «Усіх за грати!». Детектив. У головній ролі А. Сорді.
18.30 Відеомузика.
18.50 Мультфільм «Бембі».
20.00 Багатосерійний телефільм «Втілення мрії». 11 серія.
20.25 Відеомузика.
20.40 Худ. фільм «На великих швидкостях».

ГОЛОС УКРАЇНИ

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, оглядач, завідуючий відділом культури; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-44.

⊙ Рукописів не повертаємо.
⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 448.154

Комбінат друку видавництва «Преса України».

252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Зам. 0311166.

1 2 3 4 5 6 7 8 9